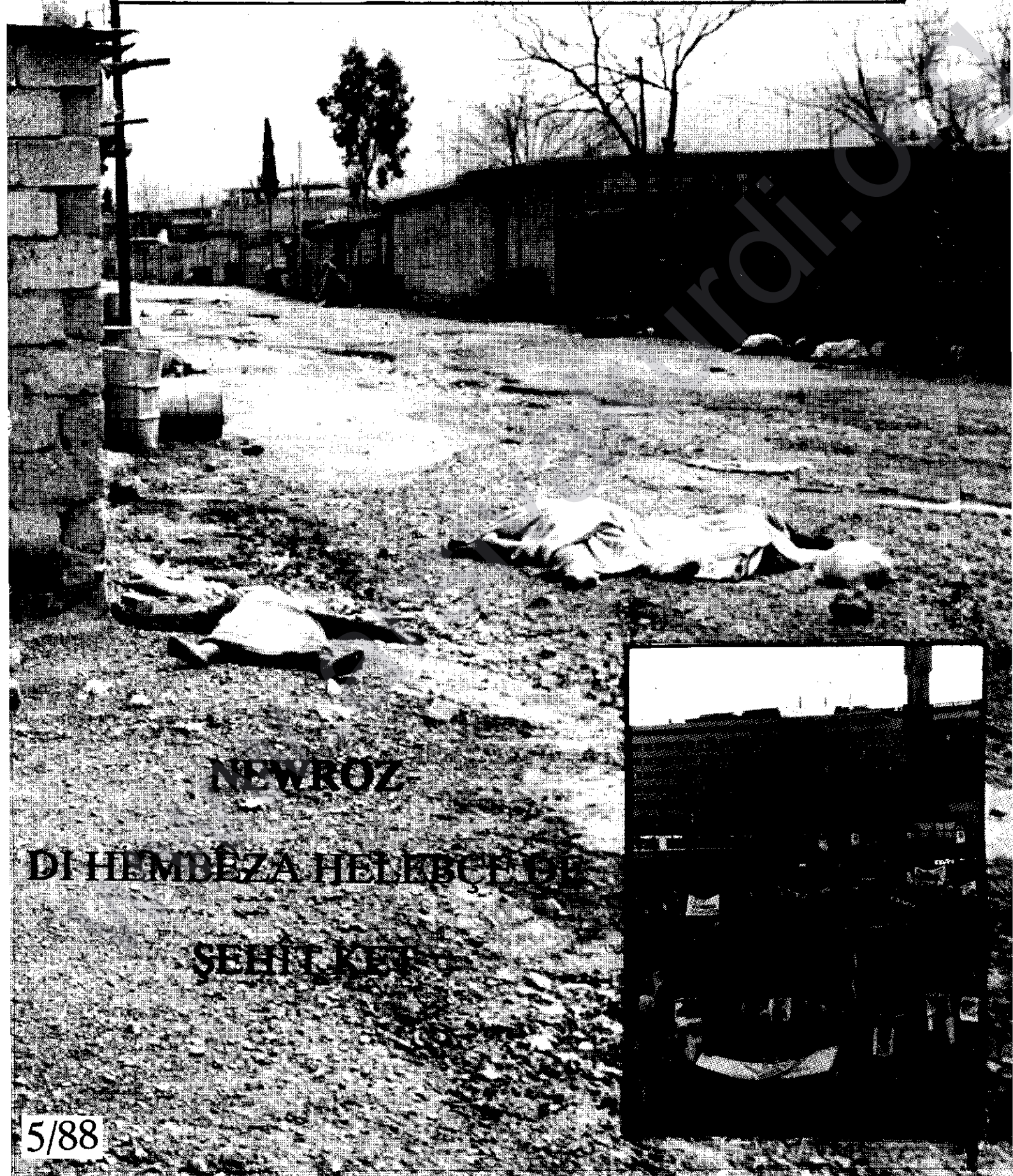

BERBANG

KOVARA FEDERASYONA KOMELÊN KURDISTANÊ LI SWÊD

NEWROZ

DI HEMBÊZA HELEBÇEYÊ

ŞEHÎ KET

BERBANG

Organa Federasyona Komelên Kurdistanê
Li Swêdê
Organ för Kurdiska Riksförbundet

Berpirsiyar
Mahmûd Lewendî

Redaksiyon
Bavê Nazê, Cemşîd Heyderî, Dara
Reşîd, Fehmî Kakeyî, M.Lewendî,
Mueyyed Teyib, S.Rêving

Sättning och layout
Broyê Macir, Bavê Rojbin

Adress
Box 45205
S-104 30 Stockholm

Telefon
08/68 60 60

Postgiro
64 38 80-8

Aboneti/Prenumeration
Kes/Enskilda: 100 Skr./sal-år
Meqam/Myndigheter: 200 Skr./sal-år

Îlan/Annonc
Rûpela paşîn/Baksida: 2000 Skr.
Rûpelên navîn/Insidor: 1000 Skr.

Ansvarigutgivare: M. Lewendî
Redaktion: B. Nazê, C. Heyderî, D.
Reşîd, F. Kakeyî, M. Teyib, S. Rêving

Redaksiyon ne berpirsiyarê nivîsarên bi îmze û axaftinên Federasyonê ye. Nivîsarên ku ji Berbangê re tên şandin, heke çap jî nebin, li xwedî nayên vegerandin.

ISSN-0281-5699

Sal 7, Hejmar: 5/88 (50), 11.05.1988

UTRIKESMINISTERN

1988-04-21

Keya Izol
Kurdiska riksförbundet
Box 452 05
104 30 STOCKHOLM

Tack för Ditt brev av den 23 mars om den kemiska krigsföringen mot den kurdiska befolkningen.

Som Du kanske har sett gjorde jag den 24 mars på regeringens vägnar ett uttalande om vår bestörtning över uppgifterna om att kemiska vapen använts i kriget mellan Iran och Irak.

Från svensk side fördömer vi den omfattande användningen av kemiska vapen mot den oskyddade civilbefolkningen i Halabja i Kurdistan. Detta har lett till ödd och svåra lidanden, inte minst bland kvinnor och barn, och strider mot 1925 års Genèveprotokoll och internationell sedvanerätt. Det rör sig om folkrättsbrott, som måste klart fördömas.

Sverige och den svenska regeringen lägger stor vikt vid skyddet av de mänskliga rättigheterna. Vi vänder oss mot varje form av förföljelse varhelst sådan förekommer av människor på grund av deras politiska eller religiösa övertygelse, deras ras eller etniska tillhörighet.

Med vänliga hälsningar

Sten Andersson

(Di 23'ê Adara 1988'an de li ser navê Federasyonê Keya Izol nameyek şand ji Sten Andersson re da ku qetliyama li Helebçê biye protesto bikin û vê meselê bibin Koma Milletan û delegasyonê bişînin bajarê Helebçê. Li ser vê yekê Wezîrê Karîbarê Derve yê Swêdê, Sten Andersson ev nameya jêrîn ji Federasyonê re şand)

Spas ji bo nameye te ya 23'ê Adara 1988'an a ku li ser êrişa bi çekên kimyewî yê li ser gelê Kurd bû. Wekî hûn dizanin di 24'ê Adarê de li ser navê hukumata Swêdê min beyanek da û min nerazîbûna xwe dabû xuyakirin ku di şerê nava Iran û Îraqê de çekên kimyewî tên bi kar anîn.

Em wek Swêd, bikaranîna bombên kimyewî li dij gelê Kurdê sivilê bêparêz ê Helebçê li Kurdistanê, mahkûm dikin. Ev bûyer bû sebeba gelek kuştin û izdirabên giran, bi taybetî jî di nav zarok û jinan de. Ev yeka li dij protokola Geneve a 1925'an e, û her weha sûceke li dij mafê mirovatîyê.

Ev tişt divê bi awayekî eşkere bête mahkumkirin. Em wek Swêd û hukumata Swêdê her tim parastina mafê mirovatîyê gelek girîng dibînin.

Zordestîyên ku ji ber sebebên politîk, dînî, nijadî, yan jî etnîkî û bi çî awayî û li kuderê dibe bila bibe em li dij in.

Bi slavên dostanîyê.

Sten Andersson

NAMEYA SEROKWEZÎRÊ SWÊDÊ INGVAR CARLSSON

Li ser navê Federasyonê Keya Îzol di 23'ê Adarê de derheqê qetliama Helebçê de nameyek ji serok wezîrê Swêdê Ingvar Carlsson re şandibûn, li ser vê yekê Ingvar Carlsson jî ev nameye jêrîn ji Fedrasyonê re şand.

Spas ji bo nameya weya 23'ê Adarê.

Ez bi her awayî acizbûn û nefreta we ya li hember bûyera Helebçê parvedikim ku rejîma Iraqê gazên jehrî yên kimyewî li dij gelê kurdê sivil ê Helebçê bi karanîn.

Hukumata Swêdê bi awayekî resmî û vekirî vî sucê hanê û yên berê ku li dij protokola 1925'an a Cenewrê ye, protesto kir.

Ez beyana meye resmî û axaftina swêdê ya konferansa Cenewrê ku derheqê bikaranîna çekên kimyewî de ne, bo we dişînim. Di çerçeva axaftina ku berpirsiyarê swêdê çêkirîye û ya konferansa Cenewrê karekî intensîf tê ajotin ku çekê kimyewî bi temamî were qedexekirin. Swêd, di vê xebatê de bi xurtî û aktîf cîyê xwe girtîye.

Trajedîya Helebçê divê ji hemû dinyayê re bibe sînyalek ku ev xebata Cenewrê di demekî kurt de û bigihêje netîceyekê û peymaneke giştîya navnetewî têkeve jîyanê ku pêşîyê li bikaranîna çekên kimyewî bigrin.

Herweha Swêd piştgiriya xwe ya bi sekreterê giştî yê Koma Netewan re didomîne ku dixwaze şerê bi mane bisekinîne.

Bûyera Helebçê divê carek din neyê tekrarkirin!

Bi slavên dostanîyê.

Ingvar Carlsson

 STATSMINISTERN	Datum 1988-04-26	Färdbeskrivning 1988/88
	Kurdiska Riksförbundet c/o Keya Izol Box 45203 104 30 STOCKHOLM	
Tack för ert brev den 23 mars.		
Jag delar på alla sätt er upprördhet och indignation inför de fruktansvärda händelser som utspelat sig i kriget mellan Iran och Irak nyligen, när kemiska vapen använts i stor skala mot den oskyddade kurdiska civilbefolkningen i Halabja.		
Den svenska regeringen har i offentliga uttalanden klart och entydigt fördömt detta och tidigare brott mot 1925 års Genève-protokoll, som förbjuder användning av kemiska vapen. Jag sänder härmed texten till ett pressmeddelande om detta, samt också texten till ett anförande Sverige just hållit i nedrustningskonferensen i Genève. Det är inom ramen för denna konferens som ett intensivt arbete nu bedrivs för att få till stånd ett fullständigt förbud mot kemiska vapen. Sverige bidrar utomordentligt aktivt i dessa förhandlingsansträngningar. Tragedin i Halabja måste bli en signal till det internationella samfundet att snarast slutföra dessa förhandlingar, så att en global konvention kan sättas i kraft som omöjliggör framtida användning av kemiska vapen.		
Sverige kommer också fortsätta att stödja FN:s generalsekreterares ansträngningar att få ett slut på detta för alla parter så förödande krig. Det som skedde i Halabja får inte upprepas.		
Med vänliga hälsningar		
 Ingvar Carlsson		
Postadress 103 33 STOCKHOLM	Genastrom Rosenbad 4 Stockholm	Telefonväxel 08-783 1000
		Faks 17820 premier 5

NEWROZ DI HIMBÊZA HELEBÇEDE ŞEHÎT KET

Temenê buharê şazde roj bû, seet yazde bû.

Her çi ewrê li esmanê welatê me heyî, pênc hizar cara agir pê ket.
Her çi çiyayê heyî, pênc hizar cara xwe çemand.
Her çi darabuharê kesk kirî, pênc hizar cara xemla xwe werand.
Her çi çem û rûbarê heyî pênc hizar cara şêli bû.
Her çi gul û nêrgiza heyî, pênc hizar cara çirmisî
Her çi berfa li serê çiyayekê me mayî, pênc hizar cara bihuji.
Her çi kew û bilbilê heyî, pênc hizar cara awaz di gewrîyê da xendiqî.
Her çi kevoeka spî li ser takê darekê dadayî, pênc hizar cara di xwînê werbû.

Her çi dayîka heyî, pênc hizar cara kirasê xwe yê reş, di reşî veda.
Û her çi şehîdê heyî, pênc hizar cara ji gora xwe rabû û pênc hizar cara hawar kir: HELEBÇE!

Temenê buharê şazde roj bû...

Her bihosteka axa welatê me karê xwe kiribû û li benda Newrozê bû.
Newrozê ji karê bûkanîyê kiribû û wekî her bûkên çiyayî, bejn û bala xwe bi sê renga xemilandibû; sor, sipî û kesk.
Û ji nişkave ji dilê rojê derket û riya HELEBÇE girt.
Lê riya HELEBÇÊ jehrê girtibû!

Temenê buharê şazde roj bû...

Asman yê ducanî bû û xemek jê za, pênc hizar cara bi qasî HELEBÇE.
Wê xemê dilê geş yê Newroza me poşî..
Newroza me ji bî carekê xemla xwe werand;
Sor... bû reş.
Sipî... bû reş.
Kesk... bû reş
Û ewrekê reş çavê rojê girt û kire şev; şeveka tarî jehr û seqem jê dibarî.

Xewa mirinê bi çavên Newrozê de hat, lê hîn raneza bû.
Pênc hizar zarok ji Hiroşimayê hatin û rengê sor anîn.
Pênc hizar zarok ji Awşivîdzê hatin û rengê sipî anîn.
Pênc hizar zarok ji Vîyetnamê hatin û rengê kesk anîn.
Û pênc hizar zarokên birçî ji Afrikayê hatin û roj li ser destan bû.
Careka di Newrozê xemla xwe girt.
Û careka di riya sor a HELEBÇE girt.

Temenê buharê şazde roj bû..

Li xopana HELEBÇE govenda zarokan bû.
Pênc hizar zarok ji Dêrsimê bûn.
Pênc hizar zarok ji Amûdê bûn.
Pênc hizar zarok ji Sorya û Dekan bûn.
Pênc hizar zarok ji Mahabadê bûn.
Ho ey bîst û pênc milyon şehîdên li ser axa Kurdistanê dijîn!
Rê vekin... ev Newroz e têt
Rê vekin... Newroz birîndar e û dixwaze di himbêza HELEBÇE de şehîd bibe!

Temenê buharê şazde roj bû, seet yazde bû.

Newroz di himbêza HELEBÇE de şehîd bûbû.
Seet yazde bû,
Her ewrê li asmanê welatê me heyî, pênc hizar cara agir pê ket û pênc hizar
cara nivîsî : HELEBÇE
Her çî pêşmergeyê heyî, pênc hizar cara sond xwar!
Bî wî zarokê di himbêza bavê xwe da, kenî li ser lêva mirî.
Bî wî zarokê li ser destê dayîka xwe, jehrê xewna wî lê birî
Bî wî dêmê geş yê li navgîyê buharê vemirî.
Pênc hizar cara sond xwarin.
Pênc hizar cara tola HELEBÇE bistirin!

LI STOCKHOLMÊ 2500 KES

BI YEK DENGÎ QÎRYA :

Federasyona Komelên Kurdistanê li Swêdê, ji bo protestokirina jenosîda gelê Kurd li Helebçê, 26-ê Adara 1988'an li Stokholmê mitîngek li dar xist. Ji her çar parçên Kurdistanê pitir ji 3000 kurdan, ji bo bilindkirina qêrîna nerazîbûnê û rûreşkirina desthilata barbar ya Îraqê li meydana "Sergelstorg" yê civîyan.

BIMRE SEDDAMÊ XWÎNRÊJ !

BIMRE BAAS !

Mitîngê bi xwendina sirûda "EY ŞEHÎDAN" dest pê kir û belavoka Federasyonê hat belavkirin.

Paşê bi navê partiyên swêdî; bi navê Partîya Sosyal Demokrat a Karkeran "Åke Gustafsson", bi navê Partîya Moderat, "Carl Elfgren", bi navê Center Partî, "Monica Selahn", bi navê Partîya Kominist a çep, "Margaretha Olofsson" û bi navê Partîya

Sosyalîst a Swêdê "Pere Widên" li ser qirkirina Helepçê peyivîn.

Peyvên niwîneran bi dirîşme û sloganên dijî rejîma Îraqê bi dawî hat.

Paşê bi navê Federasyona Komelên Kurdistanê li Swêdê, serokê Federasyonê "Keya Îzol" û bi navê partiyên siyasî yên Kurdistnê ji heval Bekir axaftin.

Piştî seet 5-ê beşdarên mitîngê xwe ji bo meşê

amade kirin û ji bo protesoyê ber bi konsolosxana Îraqê ve meşîyan.

Beşdaran, heta ber konsolosxana Îraqê ya li Stokholmê, sloganên dijî hikumeta Îraqê û karên wê yên barbarî qêriyan û pankartên xwe blind kirin.

Li ber konsolosxanê dengê nerazîbûnê giha bilintirîn dereca xwe û bêtir ji 3000 kesan bi hev re hikumeta Îraqê rûreş kirin.

Niwînerokê, bi navê partiyên siyasî yên kurd û ereb û tirk û swêdiyan nameyeke protestoyê da konsolê Îraqê.

Her li vir radyoya merkezî ya Swêdê (EKO) li gel serokê Fedrasyonê heypeyvînek çêkir.

Beşdaran, piştî şewitandina ala Îraqî, ala kurdî bilind kirin û mitînga protestoyê bi xwendina sirûda millî ya kurdan EY REQÎB bi dawî hat.

Irak säger inget om giftgaserna

Enma strider akiskt oljefall

Irak ammande flera gifter

Kurder fick träffa gasoffer

Demonstranter sk...

Sverige tar emot några av offren

an grip an

En av offrens giftgas

Di mitînga Stokholmê de axaftina serokê Federasyonê Keya Îzol

Kesên aşîtxwaz, demokrat û welatparêz!

Xûşkno, Birano!

Rejîma faşîst ya Iraqê carek din bajarên Kurdistanê bi gazên jahrê bombebaran kir. Bajarê Helebce bi temami hat îmhakirin, ji 5.000 zêdetir zarok, jin û pîrên me hatin kuştin. Bi hezaran însanên me birîndar bûn û kesên birîndar îro hewcederiya yarmetî, derman û doktor in.

Rejîma faşîst ya Iraqê cara yekem nîne ku bajar û gundê Kurdistanê bi çekên kîmyewî bombebaran dikin. Ev qetlîama yekemîn û dawî jî nîne. Di nav salekî de 96 caran gund û bajarên Kurdistanê tîn bombebaran kirin. Miletê me îro ji her carê zêdetir xizan û pêrîşan e. Rejîma Seddam tenê bi bombebarankirinê êrişê Kurdistanê nakin. Herweha bi hezaran gundên me hatine vala kirin, însanên me tîn nefî kirin, bi sedan kesên Kurd bê mehkeme tîn îdam kirin. Hemû êriş û kiryarên rejîma faşîst, hovîtiya wan li ber çavên dîne çêdibe. Qetlîama ku îro li Kurdistanê çêdibe, di tarîxa mirovatîyê de paş şerê duemîn ya cihanê, qetlîama herî mezin e.

Şerê navbeyna Iran û Iraqê îro di axa Kurdistanê de çêdibe. Herdu rejîmên xwînxwar dixwazin axa Kurdistanê ji bo armancên xwe yê kirêj bikarbinin, potansiyela netewî û azadixwaz, yê gelê Kurdistanê, bi bombe, çekên kîmyewî, bi kuştin û nefî kirin bersiv didin. Îro di bin siya şerê Iraq û Îranê de, qetlîama gelê Kurd bi tevayî tê sehne kirin. Herdu rejîmên kolonyalîst îro bi kirinên xwe ve, bi qetlîamê gelê Kurdistanê, berpirsiyarên rijandina xwîna gelê me ne. Em Kurd tu carî kirinê rejîma faşîst ya Seddam û rejîma kevneperest û fanatîk ya Xumeynî ji bîr nakin. Em hersal, 16 û 17 yê meha Adarê wek roja şîne dizanin, heta welatê me Kurdistan xilas nebe, heta birpirsiyarên qetlîamên ku li welatê me çêdibin neyên mehkum kirin, em van rojana û kirinên wan ji bîr nakin, îllam, rojekê hesabên hemû qetlîaman emê ji wan bipirsin.

Zordestî û tahdeyên ku li hember gelê me tê kirin, îro bi hemû hovîtiyên xwe li hemû perçên Kurdistanê berdewam e. Li Tirkîyê, li Îranê li Suriyê rejîmên kolonyalîst zordestî û hemû hovîtiyên xwe dewam dikin.

Em ji hemû hêz, welat û ji awira giştî ya cihanê daxwaz dikin ku li dij qetlîam û hovîtiya rejîma Seddam bi xurtî bisekinin, wê mehkum bikin.

-Helebçe her di dilê me de dijî

Foto: LENNART NYGREN

Beyana Dawî ya Mitîngê

Rejîma Baasî ya Iraqê careke din li Kurdistanê qetlîamek çêkir. Di 16 û 17 ê Adarê de 10 teyarên eskerî yê Iraqê bi bombên jahrê yê kîmyewî bajarê kurdan; Helebçeyê bombebaran kirin. Bi hezaran xelkên sivil kû piraniya wan zarok, jin û pîr bûn, hatin qetilkirin; Du cara li hejmara kesên mirî jî, xelk birîndar bûn. Rojê bi sedan kes jî birîndaran dimirin.

Ev ne cara pêşîn e ku rejîma Iraqê bombên kîmyewî li dij xelkê sivil bikartîne. Li gel peymanana Navnetewî û biryara qedexekirina bombên kîmyewî ya Yekitiya Milletan, Iraq her û her bombên jahrî yê kîmyewî bi kartîne.

Ev bûyera ku li Helebçe bû, piştî şerê 2. ê Cihanê yê herî

xirabtir e.

Em partî û organisazyonê ku me navê xwe li jêr nivîsiye, vê qetlîfama wehşiyane ya li hember xelkê Sivîlê Kurdistanê, bi awakî tundi protesto dikin.

Divê, Îraq bombebaran kirina Kurdistanê acîlen bisekine, û pîrensîbên hurmeta mafên mirovayeti û xelkê bi cih bîne.

- Partiya Pêşeng a Karkerî Kurdistan (PPKK)
- Partiya Hevgirtina gelê Kurd li Suriye.
- K.U.K. Baskê Sosyalist (KUK-SE)
- Cepha Niştîmanî ya Kurdistanê Suriyê.
- Partî Karkerî Kurdistan (KIP)
- K.U.K.
- Gerçek Avrupa Dayanışma Komitesi
- Partiya Demokratîk û Gelê Kurdistan-Îraq
- Yekîtiya Demokratîk a Îraqê
- Partiya Sosyalista Kurdistanê -Îraq
- Yekîtiya Niştîmanî Kurdistan
- Partiya Demokrata Kurdistanê Îraqê
- Pasok
- Partiya Komunist a Îraqê
- CUD
- Tevgera Yekîtiya Sosyalista Kurdistan.
- KOM-KAR
- PSK-T
- Ala Rizgarî
- Federasyona Komelên Kurdistan li Swêd

Foto: Stefan Hagberg

Örebro

Jibo protestokirina qetliyama Helebçê, di bin berpirsiyariya Komela Kurd li Örebroyê, 30'ê Adara 1988'an roja çarşemê mitîngê hat amade kirin. Di mitîngê de çî Kurd, çî Swêdî û çî biyanîyên din, nêzî 200 kesî beşdar bû. Nivîsên pankartên mitîngê hemû li ser qetliyama Helebçê û bombên kimyewî bûn. Di pêşîya mitîngê de jî hin zarok di destê wan de wenêyên zarokên mirî, şewitî û birîndar ên jî Helebçê hebû. Li heremê Örebro'yê hemû rojname û kovaran li ser vê bûyerê nivîsîn.

Rahman Sofî
Komela Kurd li Örebro'yê

Foto: Stefan Hjerten

Xopişandani Komeley Kurd li Sundsval diji kirdewey tawankari rêjîmî Be'esî Iraq

Le katjimêri 3'i êwarey roji pêncşemo 31'i mars Komeley Kurd le Sundsval le meydana nawendi şar bo mawey 2 seat xopişandane ki rawestani bo le qewdani cinayeti rêjîmî Iraq le şari Helebce rêkxist.

Lew xopişandane da her tawenatawêk le bilîngowe metni bilawkirawey Federasyon û Komeley Kurd le Sundsval be zimani swêdi dexwêndirayewe w dawa le xelk dekra diji ew kirdeweye be îmtiza kirdini listeyeki itirazî bêzarî xoyan derbibrin û hawpewendi xoyan le gel xebati geli kurd û diji bekarhênanî gazi jarawî û kimyayi dengi xoyan beriz kenewe.

Berêweberi Partî Çepî Komunîstan le Sundsval (VPK) bem boneyewe helwêstî derbirî û le bilîngowe birûrayî ewan be xelik rageyendira Metni biryarnamey liqî VPK le Sundsval bem şeweye bû:

"Le nêw birdin u rişêkêş kirdini geli kurd le layen Iraqewe debê rawestê,

Partî Çepî Komunîstan le Sundsval diji bekarhênanî çeki kimyayi le layen Iraqewe be mebestî le nawbirdini hemû şare kurdîyekan i'tiraz deka. Ew rûdaw û karesatey diwayî ke le amrazî rageyandini giştî da le serî nûsrawe kirdeweyek niye ke bo cari yekem qewmabê egerçi takû êsta karesati here gewre bûwe. Partî Çepî Komunîstan le Sundsval dawa le hukûmetî swêd deka ke hengawî pêwîst bawêjê, bo wêne pêwendî diplomatîki le gel rêjîmekî wa têrorîstî bipsênê."

Jan Sundin

Berêweberi Partî Çepî Komunîstan (VPK) Le Sundsval

Lew xopişandane da Kilîsay Katolîkîş witarî hawpewendi xiwêndewe. Cige le hemû endamanî Komeley Kurd le Sundsval jimareyek dostî swêdi, felestîni, şilyayî, fars u turk beşdar bûn.

Xopişandan diway 2 seat be serkewtûyî diwayî hat.

Komeley Kurd le Sundsval

ÖSTERGÖTLAND -LINKÖPING-NORRKÖPING

Komela Kurd li Linköpingê di 26.03.1988'an de li bajarê Linköping meşeke protestoyê dijî qatliyama Helebçê li dar xist.

Belavoka komelê li bajêr hat belavkirin. Serokê VPK li

Östergötlandê STIG CARLBERG di mitîngê de peyivî û barbarîya hukûmeta Îraqê protesto kir.

Di gel endamên Komela Kurd li Norrköpingê pitir ji 100 kesan, beşdarî meşê bûn.

GÖTEBORG

Bi serpereştîya Komela Çandî ya Kurdistanê li Göteborgê di 25.03.1988-ande bêtir ji 80 kurdan ji bo bilindkirina dengê protestoya dijî qirkirina Helebçê çûn avahiyên merkezi yên "Röda Korset", "Amnesty" û "Rädda Barnen" li Göteborgê. Ji van her sê organizasyonan hat daxwazkirin ku:

- 1- Hikûmeta Swêdê qetliyamê protesto bike,
- 2- "Röda Korset" û "Rädda Barnen" alîkarîya birindaran bike,
- 3- Hukûmeta Swêdê û ev organizasyonên han hewl bidin ku di "Koma Milletan" de li ser vê meselê bê peyivîn.

Serokê "Röda Korset" a Swêdê di bersiva xwe ya nivîsandî de bombebarankirina bi çekên kimyewî ya li

Helebçê bi terorîstîyê nav kir û soz da ku alîkarîyê bikin.

Di 26.03.1988'an de ji bi însiyatîva Komelê, li meydana "Götaplatsen" ê mitîngek dijî rejîma Îraqê li dar xist. 500 kes beşdarî mitîngê bûn. Zarokên Kurd bi maskên gazê û çend jin û mêrên Kurd jî bi kirasên spî yên bi nivîs û sembolên li ser gaza siyanîd, toksîn û gazên din di mitîngê de beşdar bûn. Her wiha hijmareke bilind ji Swêdîyan jî bi kurdan re meşîyan.

Komela Göteborgê wekî din jî bi Swêdî û Kurdên din re "Kampanya Helebçê" amade kir.

Deng û basên meşê û kampanyayê di radyo, televizyon û rojnamên herêmi de derket.

Foto: TORBJÖRN LINDÉN -

Foto: ULF HÄGGLUND

Umeå

Komela Kurd li Umeå roja 29'ê Adarê li bajarê Umeå'yê bi munasebeta qetliyama Helebçê mitingek li dar xist. Ji swêdî û kurdan nêzîkî 200 kes beşdarî mitingê bûn. Rojname, kovar û radyoyên heremî bi dûr û dirêjî cih dan vê mitingê û qetliyama Helebçê.

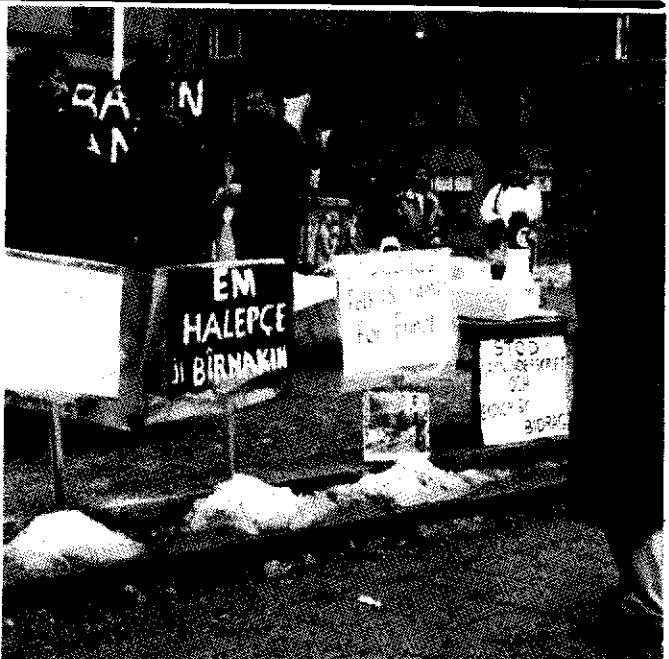
ESKILSTUNA

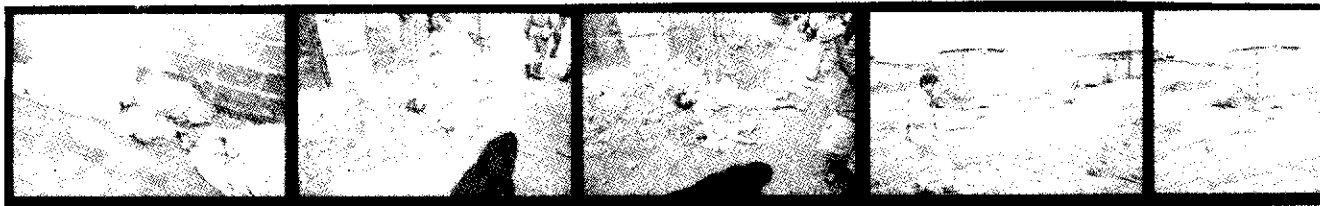
Çend endamên Komela Kurd li Eskilstunayê bi serpereştiya Komelê, li meydana mezin ya bajarê Eskilstunayê ji bo protestokirina qetliyama gelê Kurd li Helebçê, di 25.03.1988-an de bo 3 rojan dest bi grewa birçibûnê kirin.

Ji bo provakekirina grewê, di roja pêşî, seet yekê şevê de, nêzî kurdên di grewê de ji alî hin kesên tarî ve bombeyek hat teqandin. Lê belê kurdên di grewê de bi serbilindî protestoya xwe domandin û grew bi meşeke bi beşdariya nêzî 200 kesan bi dawî hat.

Ji Federasyonê, 3 endamên komîta karger, di gel serokê Federasyonê çûn Eskilstunayê û piştgirîya xwe û komelên endam bo grewê dan dîyarkirin.

Radyo û rojnamên heremî bi awayekî fireh cî dan protestoya kurdan ya dijî hukumeta Îraqê.

UPPSALA Komela Kurdistanê li Uppsalayê di 25.03.1988-an de ji bo rûreşkirina qetliyama Helebçê li meydana "Storetorget" ê civîneke protestoyê li dar xistin. Nêzîkî 300 kesan beşdarî civînê bûn. Bi navê komelê belavokek hat belavkirin. Her wiha 2 nûnerên partiyên swêdî di civînê de peyivîn ku yek ji wan parlementerê VPK Oswal Söderqvist bû.

Nûnerên komelê li ser mesela Helebçê bi Rahibe Maria (Berpîrsîyara dêra Uppsalayê ye û bi piştgirîya xwe ya bi bîyanîyan re têt nasîn) yê re axaftin. Wê nerazibûna xwe ya dijî hikumeta Îraqê xuya kir û got ku ewê dozê ji hikumeta Swêdê bike ku vê rûreşîya Îraqê protesto bike.

Radyo û rojnamên Uppsalayê bi awayekî fireh cî dan civînê.

BRÎNDARÊN HELEBÇE LI STOCKHOLMÊ

8 ê meha Nisanê 9 birîndarên gazê ji Îranê hatin Swêdê. Berê hatina wan di pressa giştî ya Swêd de, hate behs kirin ku kesên ku ji aliyê Îranê tîn şandin, kurdên sivil ji bajarê Helebce ne û mesrefên hemûyan ji aliyê Xaç Sor ya Swêdê hat dayin.

Lê, roja 8 ê Nisanê gava ku birîndar hatin, hîn li balafirxanê diyar bû ku kesên ku hatine şandin, wek dihat gotin, hemû ne kurd in. Federasyonê, beriya hatina wan bi xwe lêkolînek di gel Xaç Sor, Nexweşxana Karolinska û meqamên din ku bi vê yekê elaqadar bûn, çêkir û xwest

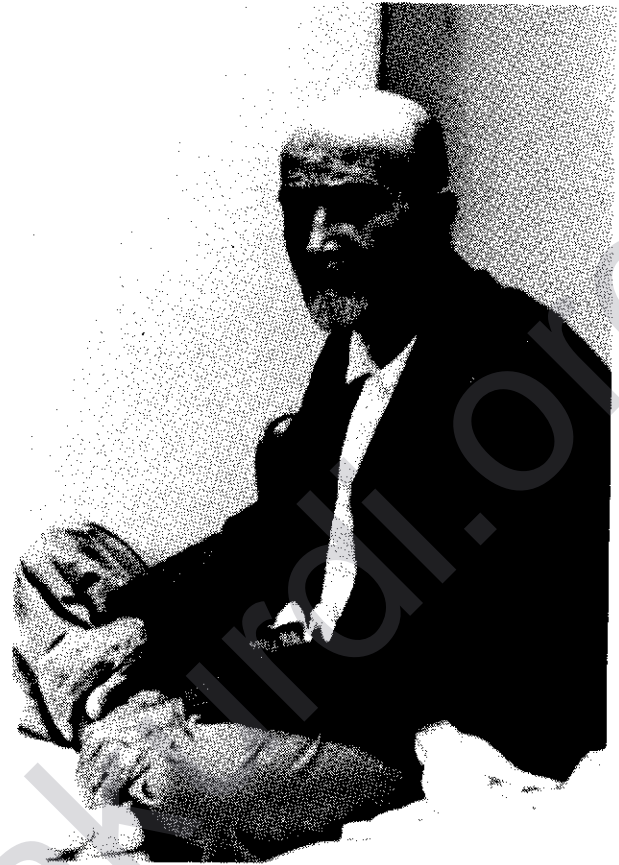

xwedî li birîndarên kurd derkeve.

Lê, sefareta Îranê ya Swêdê, hez ji vê yekê nedikir û ji bo meqamên Swêdê diyar kiribûn ku, tenê ew dikarin bibin berpirsiyar û xwediye birîndaran. Li ser vê yekê, li ser navê Federasyonê pêwendî bi hemû pressa (Radyo, TV, Rojname) hat çêkirin û rewşa aktuel ji bo wan hat behs kirin. Gava hevalên Federasyonê çûn balafirxanê (Arlanda), êdî hemû pressa Swêdî li wir bûn. Nêzîkî 150-200 kurd jî bi bandrol, plakata û resmên xwe ve li Arlanda, benda birîndaran dipan. Ji seet 14.00 heta 18.00 hemû kes li wir li benda hatina balafira birîndaran bûn. Nêzîkî seet 18.00 an, balafir hat û 9 birîndarên gazê, bi gul, bi ey reqib û bi sloganên li dijî rejîma Iraqê ve, hatin Swêdê.

Li balafirxanê, rojnamevanên Radyo, TV û hemû rojnamên mezin, di gel serokê Federasyonê pirsiyarên xwe kirin, dîtîne Federasyonê li ser vê yekê pirsîn. Ev gotûbêjana bi firehî di pressa Swêd de çêgirt. Lê, li gorî informasyona wan kesên ku hatibûn, ji wan tenê 4 kes kurd bûn, yê din eskerê Îranê bûn. Gava Federasyonê vê xeberê girt, li lokala Federasyonê "presskonferansê" pêk anî. Radyo merkezi û hemû rojnamên mezin di vê civînê de beşdar bûn, dîtîne Federasyonê bi firehî girtin û di weşanên xwe de weşandin, ku Federasyon ev tawra Îranê protesto dike û dixwaze bala awira giştî ya Swêdê, di vî warî de bixşîne. Li Radyo merkezi, hevpeyvînek (20 deqçe) bi heval Keya, Henefî û Hemîd hat çêkirin.

Berpirsiyarên Federasyonê, ji berpirsiyarên Xaçê Sor û Nexweşxana Karolinska daxwaz kir ku Federasyon wek

temsîlkarên kurdên Swêdê, îcaze bigre ku her roj bikaribe serîdan li birîndaran bike, bi her awayî amade alîkariyê bibe. Li ser vê daxwazê, civînek pêk hat. Ji Federasyonê 4 kes, ji Xaçê Sor, Nexweşxana Karolinska, Swedehealth û hemû doktorên birîndaran di vê civînê de beşdar bûn. Daxwazên Federasyonê bi tevayî hat qebûl kirin. Herweha, di vê civînê de, Federasyon, di hin meselan de nerazîbûna xwe û rexneyên xwe yê giran ji bo beşdaran diyar kir.

Dawiya civînê, hin biryarên prensîbî hatin girtin. Li gor vê, Federasyon her kengê bixwaze dikare wek terefek serîdanê birîndaran bike, xwestin û daxwazên Federasyonê vê şûnde ji aliyê wan de bête cidî girtin. Piştî wê, ji roja 12 yê Nîsanê heta 20 ê Nîsanê berpirsiyarên Federasyonê her roj serîdan dan birîndarên kurd, ji bo wan elaqeyeke mezin nîşan dan. Birîndarên kurd ji wan serîdanên Federasyonê gelek razî man, rewş û halên xwe bi firehî ji bo wan behs kirin.

20 ê Nîsanê birîndar êdî dikaribûn ji nexweşxanê derkevin. Di eynî rojê de ew hemû bi hev re hatin xaniyê Federasyonê, li wir xwarînek kurdî xwarin, bi endamên Federasyonê hevûdu dîtîne, behsa rewşa xwe kirin. Herweha nêzîkî 10.000 kronê swêd ku wek "alîkarî ji bo Helebce" hatibû berhev kirin, di gel hin cil û berg teslîmê wan bû. Di vê serîdanê de ji dîsan gelek kes ji pressa Swêdê beşdar bûn.

Birîndarên gazê piştî çend rojan ji Swêdê hereket dikin û diçin Îranê.

LI SER QIRKIRÎNA HELEBÇÊ, HEVPEYVÎNA TELEVÎZYONA SWÊDÊ BI SEROKÊ FEDERASYONÊ KEYA ÎZOL RE

Di 27.03.1988 an de Televizyona Swêdê, li ser bombebarankirina Helebçê, bi serokê Federasyonê Keya Îzol re hevpeyvînek çêkir. Hevpeyvîn her wê rojê di programa "8 dagar" (8 rojan) (li ser bûyerên girîng ên li cîhanê û li Swêdê ye û rojên şembiyan du cara, danê sibehê û êvarî têt weşandin) de hat weşandin.

Li jêr em kurtiya vê hevpeyvîne pêşkêşî xwendevanan dikin.

Nûnerê Televizyonê: Hûn di çapemeniyên xwe de çêl dikin ku hikumeta Îraqê di nav salekê de 96 caran gund û bajarên Kurdistanê bi çekên kimyewî bombebaran kirîye û her wiha nêzî 8000 kurdan li Helebçê hatine kuştin. Hûn me'lûmatên weha ji kû digrin?

Keya Îzol: Dewletên di nav şer de ne; Îran û Îraq dijminên kurdan in û rê nadin ku me'lûmat bi awayekî resmî derkevin der. Her weha pres-a giştî ya navnetewî li mintiqê tune ye. Ji ber vê yekê zehmet e ku mirov bizanibe ka li wir çi dibe, çi nabe. Lê danûstandina me bi mintiqê bi xwe re heye û wekî din jî, ji hinek riyên din em dikarin me'lûmatan bigrin. Em dizanin ku rejîma Îraqê

gelek caran gund û bajarên Kurdistanê bombebaran kirîye û vî tiştî, berî ku Îran û Îraq dest bi şerê navbera bajaran bikin rû dabû.

N.T.: Te behsa şerê navbera Îran û Îraqê dikir. Wek gelek caran, careke din kurd di navbera her du rejîman de bûne qoz. Em dikarin bibêjin ku şerê navbeyna wan de arîkariyê e ji bo kurdan?

K.Î.: Na, Vajiya vê; wek me gotî her du rejîm jî dijminên gelê kurd in

û şerê wan bi xwe jî li ser axa Kurdistanê ye.

N.T.: Lê em dizanin ku; Îran arîkariya kurdên Îraqê û Îraq jî arîkariya kurdên Îranê dike. Tu vê yekê çawa dibînî?

K.Î.: Cara yekê divê ez diyar bikim ku eve ne arîkariyêke ji dil e. Sêxte ye. Ne Îraq, ne jî Îran dixwazin alîkariya kurdan bikin. Ger wisa biwa çima Îran alîkariya gelê kurd li Îranê nake. Her wisa Îraq, ger bixwaze alîkariya kurdên Îranê bike, çima berê alîkariya kurdên li hundirê welatê xwe nake.

N.T.: Lê, xuya ye rêxistinên kurdan bela-wela û ji hev dûr in, di nav wan de yekîtiyêk nîne.

K.Î.: Berê wiha bû. Belam vê sala dawiyê hemû rêxistinên Kurdistanê Îraqê di nav xwe de cepheyekî fireh pêk anîne û bihev re dijî rejîma Îraqê şer dikin.

N.T.: Ev yekîtiyê di meha tebaxê de çêbûbû. Lê dîsa jî mirov nikare behsa yekîtiyêke mezin û fireh bike ku hemû rêxistinên Kurdistanê bi hev re pêk anîbin?

K.Î.: Na, Mesela piçek aloz e. Wek hûn dizanin dewletên ku welatê me di nav xwe de perçe kirine; Tirkîye, Îraq, Îran û Sûriye wek dewlet; xwedî hêz, pere û nifûz in. Ew dixwazin, rêxistinên kurda perçe bikin, li dijî hevdû bidin xebitandin an hin grûban ji bo vê armanca xwe bi kar bînin. Lê daxwaz û hêviya me ew e ku li hemû perçên Kurdistanê cepheyên fireh pêk pên û hemû bi hev re dijî dijminên dagirker şer bikin. Ji bo vê yekê jî xebat heye û em hêvîdar in di demeke kurt de ev yekîtiyê pêk bê.

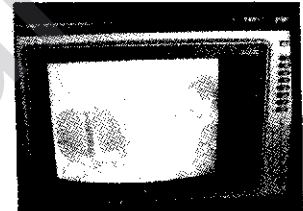
N.T.: Gava mirov behsa şerê Îran û Îraqê dike; gelo mirov dikare bibêje ku berdewambûna vî şerî di berjewendîya (menfe'eta) kurdan de ye? Ger her du alî li hev bîn, ji bo kurdan xirabtir nabe?

K.Î.: Berî her tiştî, em bi xwe li dijî vî şerî ne ku ne gelê kurd bitenê lê gelên din jî zererê jê dibînin. Em

dixwazin rojekê zûtir ev şer bê sekinandin. Lê di eynî wextî de em dizanin ku, ger şer bisekine û her du alî li hev bîn, bê guman wê hewl bidin ku bi hemû hêzên xwe ve çirîşê bibin ser kurdan.

N.T.: Bi baweriya te raya giştî ya Swêdê di derheqê kurdan de baş bi me'lûmat in yan ne?

K.Î.: Van her du salên dawiyê di raya giştî ya Swêdî de bi awakî din be jî behsa kurdan hat kirin. Niha li gor berê, raya giştî ya swêdî, baştir agahdarê mesela kurdî ye. Lê em bi

xwe dixwazin gava raya giştî ya swêdî behsa kurdan dike, bi awakî giştî behsa pîrsa kurdî bike. Ji ber ku Kurd wekî netewe ku 20 milyon in, li Rojhlatanavîn bi kultur û ziman û tarîxa xwe gelek kevn e. Divê were zanîn ku di rojên pêş de tevgera kurdî di mintiqê de dikare bibe hêzekî girîng. Em naxwazin pîrsa kurdî bi bûyerên biçûk ve bê girêdan. Bûyereke biçûk nikare pîrsa kurdan bi tevayî bîne zimên. Berî vê salekê me ji radyo-TV roj-name, û ji rêxistinên insanî û ji hikumeta Swêdê daxwaz kir ku bikaranîna çekên kimyewî ya li Kurdistanê ku ji alî rejîma Îraqê ve tê kirin protesto bikin, lê tu deng derneket. Her wisa di destpêka qetlîama Helebçê de raya giştî ya swêdî baş li ser vê bûyerê nesekinî. Baş lênekolî ka bûyerê çawa rû daye û çend kes hatine kuştin. Em vê yekê kêmasî dihesibînin.

N.T.: Ez bawer dikim niha ev yeka han hate cî û raya giştî ya swêdî bi awayekî fireh behsa we dike. Sipas ji bo ku tu hatî vir.

K.Î.: Sipas.

"Di bajêr de tu kes nema bû, bajar bûbû çol"

Li ser Helebçê hevpeyvînek
bi Stefan Hjerten re

(Di 25'ê Adarê de rojnamevanê Swêdî Stefan Hjerten çû bajarê Helebçê, piştî ku vegrya, li Federasyonê, me pê re ev hevpeyîna kurt çêkir.)

Berbang: Tu bi xwe jî çû Helebçê, gelo tu dikarî ji me re hinekî qala tiştên ku te dîtin û bihîstin biki?

S.Hjerten: Wekî hemû rojnaman nivîsî û tê zanîn, ev hedise di 16'ê Adara 1988'an de çêbû... Pêşî em çûn Tehranê, ji wê derê jî bi helikoptereke leşkerî li gel hin rojnemevanên din em çûn bajarê helebçê. Em bi xwe di 25'ê Adarê de çûn wê derê, ku li kolanên Helebçê hîna jî nêzî 200-300 laşên mirî hebûn. Di bajêr de tu kes nemabû, bajar bûbû çol. Berî me bi çend rojan sê "Doktorên Bêsinor" û du kes jî ji Yekîtiya Milletan çûbûn Helebçê. Van kesana rapora xwe de babetên bombeyên kîmyewî yên ku Iraqê bikaranîne, bi dût û drêjî nivîsîne. Li gor malûmatên resmî yên Îranê 5000 kes miriye û 6000 kes birîndar in.

B: Berî hedisê nufûsa bajêr çiqas bû?

S: Nufûsa Helebçê teqriben 70 hezar bû, lê par bi zora hukmata Iraqê 10.000 kes mecbûr man, bajar terk kirin û her weha tê gotin nêzî çend hezar kes jî ketine nav hêzên pêşmargeyên YNK'yê. Û nuha bajar viki vala ye.

B: Gelo tu çû gundên li der dorên Helebçê, rewşa wan derana çawa bû?

S: Belê, mesela ez çûm gundekî ku navê wî Enap e, 2 km jî Helebçê dût e. Hemû kesên di gund de miribûn, laşê hemûyan jî hîna li erdê bû, ku hejmara wan jî 300'î zêdetir bû. Em çûn çend gundên din jî, li wan gundan jî laşên mirî jî alî Îraniyan ve bi bûldozeran rakiribûn, gund jî kiribûn text.

B: Li gor ku me bihîstîye, di 14 û 15'ê Adarê de Helebçê jî alî pêşmargên YNK'ê ve hatiye rizgarkirin, gelo ev çawa bû?

Foto: RALF BERGMAN

S: Rast e, pêşî pêşmargên kurda Helebçê girtin, di 15'ê Adarê de jî Îranî ketin bajêr û 4000 leşkerên Iraqî esîr girtin. Gava ku Iraqê êrişî ser Helebçê kir, Îraniyan maskên gazê dabûn wan esîran bo ku nemirin da ku ji bo propagandayê bikar binin. Lê di vî warî de tu alikarî bi kurdên sivil re nehatiye kirin.

B: Pîrsa dawî, dema ku tu vegeriya Tehranê rewşa kurdên birîndar li wê derê çawa bû.

S: Halê birîndaran gelek xirab bû, jixwe jî 2/3'ê kesên birîndar miribûn. Yên mayî, hemû nebe jî pîraniya wan kesên dê seqet bimînin.

B: Spas.

KOMÎTA ALÛKARIYA HELEBÇÊ

HATE SAZKIRIN

- Piştî qetliama hov a li bajarê Helebçe, Federasyon bi hinek karûbaran re rabû. Wek numûne; di roja 24.03.1988'an de belavok hate amadekirin û ji hemû komelên endam re hate şandin ku li bajarên xwe belav bikin. Di roja 26.03.1988'an de xwepîşandaneke mezin li dij balyozxana Îraqê hate amadekirin. Di xwepîşandanê de nêzîkî 2500 kes beşdar bûn û ew gewretirîn xwepîşandan bû ku kurda li swêdê pêk anîn. Nûnerên partiyên swêdî yê parlementoyê (dervayî Folkpartiet) di xwepîşandanê de axaftin.
- Nameyek ji hukumata Swêdê re hate şandin û daxwaz hate kirin ku hukumata Swêdê Îraqê protesto bike û alîkariya pêwîst ji kurdên birîndar re bişîne. Bi Xaç Sor, Amnesty International û Rûda Barnen re civîn hatin çêkirin. Her weha roja ku birîndarên kurd hatin Swêdê, nûnerên Federasyonê li Arlanda (Balafirgeh) çûn pêrgi birîndaran. Radyo, rojname û televizyonê dûr û dirêj behsa van fealyetên Federasyonê kirin.
- Li ser pêşniyara Komîta Kargêr, Komîta Giştîya Federasyonê di civîna xwe ya di roja 3.4.1988'an de biryar da ku komîteke xas ji bo Helebçe bê sazkirin ku ev komîte hemû karûbarên ji bo Helebçe bide ser milê xwe.
- Li ser biryara Federasyonê Komîta Alîkariya Helebçe li Swêd saz bû û di civîna xwe ya yekem de ev programa xebatê da pêşîya xwe:

Karûbarê agehdariyê û têkiliyê:

Komîte wê afîş, belavok û civînan amade bike. Herweha li gel rêxistinên xêrxwaz, rêxistinên civakî û maqamên resmî têkilî wê bête danîn.

Kampanya înzayê:

Kampanyake înzayê divê ji niha de dest pê bike û heta 1'ê Gulanê dom bike. Ew înzayên ku bînan komkirin wê teslîmî hukumata Swêdê bibin.

Broşûrek li ser Helebçê:

Komîte wê broşûrekê li ser bajarê Helebçê çap bike û belav bike.

Kartpostal:

Çend kartpostal ji bo serokên dewletên xwedî tesîr, wek Gorbaçov, Reagan, Mîterand û hwd bînan hazirkirin û ji wan re bê şandin. Di qertê de wê ji van serokan daxwaz bête kirin ku li dijî bikaranîna çekê kîmyewî bisekinin.

Şeş cûre afîş:

Ji bo ku li hemû Swêdê bête belavkirin, komîte wê şeş cure afîşên li ser Helebçê amade bike.

Poster

Posterek ji bo bîranîna Helebçe wê bi zimanê inglîzî bête amadekirin û li hemû bajarên Ewropayê bête belavkirin.

Perekomkirin

Komîtê kontoke postgiroyê vekir. Ji hemû kurdan û rûniştvanên Swêdê wê pere bê komkirin. Ew pereyên ku di kontoyêde wê bicive, di firseta yekemîn de, wê biçe bo gelê me. Her weha ew kesên ku

peran dişînin ji bo kontoyê, wê ji her şeş meha carekê raporekê li ser peran bigre.

Li bajarên Swêdê civîn

Komîte wê li bajarên Swêdê, ku li wir komelên kurd hene, wê civînan amade bike û li ser karûbarê xwe agehdariyê bide. Her weha filmeke vîdeoyê ku ketiye destê me û roja yekemîn a qetliamê hatiye kişandin, wê di civînan de bête nîşandan.

Sazkirina komîteyên alîkariya Helebçe li hemû bajarên Swêdê:

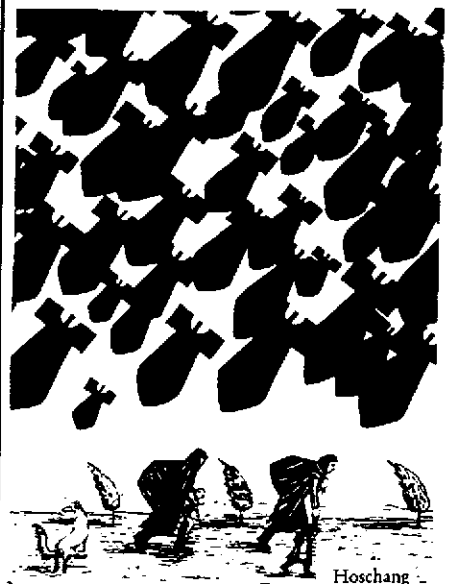
Li hemû bajarên Swêdê ku komelêyên Federasyonê lê hene, wê komîteyên alîkariya Helebçe bêne sazkirin. Ew komîte wê bi hevkarîya rêxistinên Swêdîyan pêk bînin.

Her weha plan hatiye çêkirin ku van komîteyên ku li bajarên têvel saz dibin, di meheke havînê de civîneke giştî li Stokholmê pêk bînin.

Hêvîya me ji hemû kurdên welatparêz eve ku bi xurtî di karûbarê Komîta Alîkariya Helebçê de cih bigirin.

Komîta Alîkariya Helebçê li Swêd

Postgiro: 15080-5

GLÖM INTE HALABJA

VAD HAR DESSA BARN GJORT ?

STÖDKOMMITTEN FÖR HALABJA - SVERIGE 08-668 60 60
FÖR HJÄLPSAMLING: HALABJA pg 130 80-3
Kurdiska Riksförbundet

LAT KURDISKA BARNEN LEVA I FRED

VILL DU VARA MED OCH SKYDDA BARNEN MOT MÖRDARNA I BAGDAT

STÖDKOMMITTEN FÖR HALABJA - SVERIGE 08-668 60 60
FÖR HJÄLPSAMLING: HALABJA pg 130 80-3
Kurdiska Riksförbundet

Alla stater i världen har
förbundit sig att inte
använda kemiska vapen !

VAD GÖR DE MOT MÖRDARREGIMEN I IRAK ?

STÖDKOMMITTEN FÖR HALABJA - SVERIGE 08-668 60 60
FÖR HJÄLPSAMLING: HALABJA pg 130 80-3
Kurdiska Riksförbundet

HALABJA ETT NYTT HIROSHIMA

STOPPA GASANGREPPET MOT KURDISKA FOLKET

STÖDKOMMITTEN FÖR HALABJA - SVERIGE 08-668 60 60
FÖR HJÄLPSAMLING: HALABJA pg 130 80-3
Kurdiska Riksförbundet

NAVÊ HALABCÊ DIVÊ DI MÊJÛYÊ MIROVANIYÊ DE BÊTE NIVISÎN !

Ew kesên ku dixwazin afîşên Halabcê li bajarên xwe belav bikin, dikarin ji Federasyonê bixwazin.

DENDIKA ERÛGI

L. Tolstoy

Maya qeçikan eyna rê erûgî (sarincî) herînaybî. Erûgî şitî, kerdî tasênda girdi mîyan û masa sero ronay. Ay kerdê şamî dima erûgan qeçikan dê xo ra bar a kero.

Lajê ci Wanya heta a roji qet erûgî nêwerdîbî. Qandê coy zî erûgan bol balê ci antê.

Wanyay çorşimedê erûgan ra dayê lotikî, şîyê-ameyê û ê boy kerdê. Erûgan aw vistê fektê ey. Ey finêndi dî ki ode di tenîya mendo. Ma Wanya diha şeno xo tepêşo? Hema dest eşt erûgê û finê ra eştî xo fek.

Maya ci, verê şamî erûgî amordî. Ay dî ki erûgan ra jew kemî ya. Hema şî mêrdedê xo rê va:

Pîyê qeçikan, qeçekî arêday çorşimedê masa û eyna ra pers kerd:

-Qeçê min ê delalî erûgê kemî ya, ma şima kê werda?

Hemina pê fek ra:

-Nê ma nêwerda.

Labirê rîyê Wanya'y zey gonî bî sûr û wina va:

-Nê, min çîyê nêberdo.

Ey dima pîyê ci wina va:

-Keso ki a erûgi werda, tabî ki çîyên do xirab kerdo.

Labirê ey xirabêrî zî çî estê. Erûgi miyan di dendiki esta.

Kam ki dendika erûgi war, kero vîst û çehar seetan mîyan

dî mireno. No çî erûgi werdişî xirabêrî yo. Tersê min o

gird ney ra yo.

Rîyê Wanya'y bî zerd, qîjînî kewti pa û va:

-Nê, min dendika ci pencera ra eştî teber.

Senî ki wina va, pêrini pîya finê ra bi tîq-tî qa da huwate ro. Labirê Wanya'y zî da bermi ro.

دهیان لههوهو و زۆرداری وهک سهدامی فاشی و رهگهز په‌رست هیزش و شالۆوی بۆ هینزاوه و به کۆمه‌ل کۆژی تیا کراوه ... هه‌ر میژووش بۆمان ده‌سه‌لمینی که ئه‌و خۆین مژانه یه‌ک به‌هوا‌ی یه‌کدا ملیان شکاندوه و خۆیان و نیاز و ناواته گله‌وه‌کانیان گۆر به‌گۆر کراون، به‌ پینچه‌وانه‌ی ویست و خواستی ئه‌وانیشه‌وه گه‌لی کورد وه‌ک چیا سه‌رکه‌شه‌کانی کوردستان خۆراگر و وه‌ک داره‌به‌وه‌وه‌کانی ره‌گ داکووتاره.

گشت جیهانی ده‌سه‌لمینی که له کوردستاندا نوو جه‌نگ هه‌یه، جارێک جه‌نگی عیراق و ئیزان و جارێک جه‌نگی رژیم و کورد، ئه‌م تاوانه‌ بێ وینه‌یه هه‌له‌به‌جی کورد به‌ هینۆشیمای کوردستان.

٢٦ / نیسانی ١٩٧٤ فرۆکه‌کانی به‌عسی فاشی به‌ توندی بۆمبارانی شاری هه‌له‌به‌جیان کورد، ده‌یان شه‌هید و بریندار بوون...

٢٦ / نیسانی ١٩٨٢ هه‌له‌به‌جه وه‌ک زۆربه‌ی شاره‌کانی تری کوردستان دژی رژیم کهمته‌ خۆپیشاندا، جه‌للاده‌کان کهمته‌ گوله‌بارانکردنی خۆپیشانده‌ره‌کان و سه‌ره‌پای ئه‌وه‌ش ١٢٠ که‌سیان به‌ره‌و زیندان و گرتووخانه‌کان راتپنج کورد.

١٤ / تیا‌ری ١٩٨٧ بۆ به‌رپه‌ج دانه‌وه‌ی هیزشی ره‌گه‌ز په‌رستی رژیم دژی گه‌لی کورد و ویزانکردن و کاول کردنی سه‌دان گوند و راگۆیزانه‌وه‌ی چه‌وساوه‌کانی کوردستان بۆ بیابانه‌کانی خوارووی عیراق و به‌عه‌ره‌ب کردنی چه‌نده‌ها ناوچه و بۆردوومان کردی ده‌یان گوند به‌ چه‌کی کیمیایی و جۆره‌ها چه‌کی تر، چه‌ماوه‌ری شاری هه‌له‌به‌جه به‌ه‌وه‌ی نوژمندا ته‌قینه‌وه و له‌ خۆپیشاندا نیکی گه‌وره‌دا رۆانه جاده و شه‌قامه‌کان و هاواریان ده‌کرد خاکی خۆمان چی ناهیلین ... با فاشییه‌کان به‌رۆن .. با نوژمنان به‌رۆن .. هه‌ر ئه‌و رۆژه فاشییه‌کان له‌سه‌ر ره‌وشتی خۆیان به‌ فرۆکه‌ کهمته‌ بۆردوومانکردی دانیشتیوانی ئه‌و شاره، تیا‌یدا ٢٠ کورد شه‌هید و ٧٠ تریش بریندار بوو.

له سه‌ره‌تای نازاری ئه‌مساله‌وه به‌ چه‌ری و به‌رده‌وامی له‌لایه‌ن ئیزانه‌وه‌ توپ باران ده‌کرا .. ه‌وای داگیرکردنی خورمال هیزش کرایه سه‌ر هه‌له‌به‌جه، پاش شه‌ریکی گه‌وره‌ی نیوان هه‌ردوو له‌شکر، سووپای هه‌میشه‌ بۆرپای سه‌ددام هه‌لاتن .. بۆ داپۆشینی عه‌یبی خۆیان بۆ تۆله سه‌ندنه‌وه له‌ دانیشتیوان که هاوکارییان له‌گه‌لدا نه‌کردبوون ... بۆ چاوترساندنی گه‌لی کورد ... بۆ تیزکردنی ئاره‌زووی خۆین رشتن، رژیمی فاشی به‌شینه‌یه‌کی یه‌کجار به‌رفراوان جۆره‌ها گازی کوشنده‌ی به‌کاره‌ینا ... به‌ شه‌هیدکردنی نزیکه‌ی ٥٠٠٠ و بریندارکردنی هه‌زاران بێ تاوان، هه‌له‌به‌جی وه‌ک هینۆشیمای کرده‌ ویزانه‌ خاک.

چاوخشاندا نیکی خیزا به‌ میژووی کۆن و نوینی کوردستاندا ئاشکرای ده‌کات که ده‌یان جار له‌لایه‌ن

له‌ بێرکراوان

کرمانج

مۆزیک ئۆرگانی له‌ بێرکراوان کورد

تابلۆی خۆشی لاشمی بێ سه‌ر، لاشمی بێ پێ

هه‌تا بێنی له‌م وڵاته هه‌لۆسه‌راوه

له‌ بێرکراوان کورد، ئه‌م وڵاته

له‌ رووی زه‌مین

بۆته‌ مۆزخانه‌ی مه‌رگه‌و

له‌ ئاره‌ هه‌ر جاسخانه‌یه‌کیا

مه‌رگی هه‌زاران مۆزگی تیا ته‌نراوه‌!

١٥-٥-١٩٨٧

ئامریکا

هه‌ژمه‌ت بۆ ته‌مان

له‌م سه‌رده‌مه‌ کۆزی خۆد

له‌تار تاوێزیکه‌ هه‌لات

له‌ کێله‌به‌ردی ده‌مبجور هه‌لاته

وێژدان مرده‌وه

په‌یمانته‌کان شه‌کانه‌وه

تاوێزیکه‌ چاری ئاسۆ

بوو به‌ خۆین و کهمته‌ ئاو

مه‌نجه‌لی کینه‌ی زه‌مانه‌ و بوو به‌ هه‌لم و په‌لینه‌کان

سه‌رانه‌وه

کهمه‌ی بۆ ئه‌پۆرته‌ی

ئه‌م سه‌رزه‌مینه‌ وون بووه‌ مایه‌وه

هه‌ر نه‌بوون بووا

له‌ گه‌ل مه‌رگ له‌ دا‌یک بوون بووا

٢٨-٣-١٩٨٨

ستۆن کهمزۆم

هیزو شیمای کوردستان هه له بجه

Çalak

سه و په نجا هاوالاتی بریندار بوون.
گوندی شیخ وهسان که تزیکمی ۵۰۰ کهس تیندا دهژیا
به تهوای قه لاجو کرا. نوابه نوای نهوش بهردهوام
چهکی کیمیای به کارهینراوه دژی زوریه ی ناوچه
نازادکراوهکانی کوردستان. ههروهها شان بهشانی
به کارهینانی چهکی کیمیای نهو درنده به خوین تینوانه
به هه موو شیویهکی تر و به جورهها چهک بهردهوام
بوون و بهردهوامن له کوشتن و برینی ئافرهت و مندال و
پیر و په ککوته، دهیانوهی تهر و وشک پیکوه بسوتین و
دار و بهردی کوردستان به سه ریبه کوه نهیلن
ویزانکردن و به کومهل کوژی دانیشتوانی بی تاوانی
شه قلاوه و چیمه ن، له سیناره دانی به کومهل رولهکانی
گهله کمان نمونه ی ره گه زپه رستی و رق و کینه ی
هیتلریه نوینیهکانی عیراقه به رامبه ر ژیان و مروقیایهتی
له کوردستاندا ...

له سه رهتای چهنگه ویزانکاریبه که ی عیراق و ئیرانه وه
بی پرواهه اولدراوه که کوردستان بکریت به شانزیهکی
گرمی نهو شاههنگی خوین رشتته!! له هه هشت ساله ی
رابوردوودا له ههردوو دیوی سنور شار و شاروچهک و
گوندهکانی کوردستان بوون به کیلگی تاقیکردنهوه ی
جورهها چهکی کوشنده ی ههردوولا، ههزاران کوردی بی
چاره و بی دهسهلاتی نهو دیو و نهو دیو بوون به
قوربانی نهو چهنگه نارهوایه ی داگیرکران له
نیوخویاندا بز مانهوه ی خویان بهرپایان کردوه و
دریژه ی پی دهدهن.

قهسری شیرین، کرماشان، سنه، مریوان، باته،
سهردهشت، خانه، حاجی ئومهران، سلیمانی، چوارتا،
ماوهت، پینجوزین، خانهقین و مهندهلی و چهندهها شوینی
تر ... تا دهگاته دهریهندیخان، سهیدسادیق، سیروان،
خورمال، تهویل و بیاره و ههله بجه ههشت ساله له ژیر
بوردوومانی فرۆکه و توپ و هیزشی سووپایدا دهژین ...
وهک بلنی داگیرکران برپاریان دابی هاوکاری به کتر
یکه ن له ویزانکاری کردنی کوردستان و بنبرکردنی گهلی
کورددا، که ساله های ساله خه به بهدییهینانی نهو
ئاواته یانه وه دهیین.

به به کارهینانی چهکی کیمیای دژی گهلی کورد، رژیم
عهقله قییهکان بووه به یه کم رژیم له سه رانسری
جیهاندا که نهو جوره چهک دژی هاوالاتیانی خزی
به کاردهیینیت .. نهو تاوانه گوره یه جاریکی تریش بز

ههله بجه وهک قه لادزه وازنوه و هشین وهسان،
وهک سه دان و ههزاران گوند و شاروچهکی وزیرانه و
سووتاو ... وهک ئوردوگا زوره ملییهکان، قوتابخانه
داخراوهکان ... قه سابخانهکانی موسل و نه بوغریب و
کهرکوک، نهک هه ره له که یهکی تری شهرم و بی نابرووییه
له میژوی به عسییهکانی عیراقدا، به لکوو ره شترین
لاپه ره ی سهردهمه تاریکه که یانه.

له لایهکی تریشه وه نهو کاره ساته نیشانه ی چهوساوه ی و
بی دهره تانیی گهلی کورده، به دهست داگیرکرانه وه ...
که بهردهوام له هه موو لایه کوه درنده ئاسا جورهها
شیوه به نسازی ریشه کیش کردن په لاماری دهدهن.
به کارهینانی چهکی کیمیای له ژیر هه ره بار و زرووفینکا
بی، به هه بیانووییهک بی، به پینی گشت یاسا نیو
دهوله تییهکان قه دهغه یه و تاوانیکی گوره یه بهرانبه ر
مروقیایهتی، به لام به لای نهو چه قزوه شینانه ی بیست ساله
چوکیان داداوه ته سه ر سنگی عیراق یاسای نیودهولهتی
و رای گشتی جیهانی و مروقیایهتی هه ره هیچ ناگه یه نی و
نرخیکی نییه.

به کارهینانی چهکی کیمیای له لایه ن فاشییه
ره گه زپه سهکانی عیراقوه دژی دانیشتوان بز یه کم
جار له ههله بجه دهستی پی نه کردوه، نا ... به لکو نهو
تاوانه ش نهلقیه که لهو زنجیره تاوانانه ی هه مان خوین
مژه عهقله قییهکان دژی گهله کمان په نایان بز بردوه،
به ره له سالیک، له (۱۹۸۷/۴/۱۵) مه به کوشندهترین
جوری گازی کیمیای کوهته بوردومانکردنی دهیان
گوندی سه ره به پاریزگای سلیمانی و ههولیز و دهوک.
وهک گوندی (یاخسه مهر، ههله دن، سه رگه لوو، بهرگه لوو،
چالوه، چنارنی، نزلچه، ئاوه ژی، سیروان و کانی توو)
له سلیمانی، (باليسان، کانی بهرد، زینی، به لالووکان،
شینخ وهسان، ناوچه ی دهره شیز و ساوسیوکان) له
ههولیز و بنکه ی هیزهکانی پارتی کومونیستی عیراق له
ناوچهکانی سه ره په دهوک، که زیاتر له هه زار و سی

چالاکى كۆمهلهكانى ئەندامى فيدراسيون به بۆنهى رووداوه دلتەزىنهكەى ھەلەبجە

كۆمهلهى كورد له ئۆربىرو
خۆپشانداينكى له رۆژى
١٩٨٨/٣/٣. كرده
لهم شارهدا
نزيكەى ٢٠٠ كەس
بهشداريان تيداكرده.

* كۆمهلهى كورد له ئۆربىرو خۆپشانداينكى له رۆژى
١٩٨٨/٣/٣. كرده لهم شارهدا، نزيكەى ٢٠٠ كەس
بهشداريان تيداكرده.

* ئۆپسالا:

كۆمهلهى كوردى له ئۆپسالا له رۆژى ٢/٢٥
خۆپشانداينكى ريكخستوه ٣٠٠ كەس بهشدارى
تيداكرده، و نوێنەرى پارتى چهپى كۆمونيست ئۆسقالد
بهشدارى تيداكرده، راديو و رۆژناهكانى ئۆپسالا له
بارەى ئەو خۆپشانداينه دواون و نووسيوياته.

* ئيسكستوونا:

كۆمهلهى كوردى لهو شارهدا به بۆنهى ھەلەبجە له
١٩٨٨/٣/٢٥ بۆ سێ رۆژ مانكرتنى له خواردن كرده
و له رۆژى سێهەم دا خۆپشانداينكى ريكخستوه كه
٢٠٠ كەس بهشدارى كرده. ئەهوى شايانى باسبيت،
له تەك خيوتهكانى مانگرتوهكان بۆمبايهك
تهقینندراوه.

* كۆمهلهى كورد له ئۆمبزو خۆپشانداينكى له رۆژى
١٩٨٨/٣/٢٩ ريكخستوه به بۆنهى رووداوهكەى
ھەلەبجە، لهو خۆپشانداينه دا نزيكەى ٢٠٠ كەس
بهشدارى كرده و رۆژنامه و گۆڤار و راديوى ناوچهى
گرنگيان پى داوه.

* لينشوپينگ:

كۆمهلهى كوردى لينشوپينگ له ٢/٢٦ خۆپشانداينكى
ريكخستوه، ١٠٠ كەس بهشدارى تيدا كرده، و
سەررۆكى پارتى چهپى كۆمونيست له لينشوپينگ وتارى
تيدا داوه و بيزارى دەربريوه بهرامبەر بهربريهتى
رۆژمى عيراق.

Foto: Stefan Hjerten

ژیر سایه‌ی شهر دا هه‌ردوو رژیمی ده‌یانوی گه‌لی کرد له ناو به‌رن، هه‌ردوو رژیمی کۆلۆنیالیست به‌ر پرسپاری له ریشتی خوینی گه‌لی کرد. ئیمه‌ی کرد هیچ کات ناتوانین رژیمی فاشیستی سه‌دام و رژیمی کۆنه‌په‌رست و فه‌ناتیکی خومه‌ینی له بیریکه‌ین. ئیمه‌ هه‌موو سال رۆژانی ۱۶ و ۱۷ ی ئادار به‌ رۆژی شین داده‌نین تا ئه‌و رۆژه‌ی کوردستان رزگاره‌یی و به‌رپرسیاری ئه‌و کوشتاره‌ سزاده‌رین، ئیمه‌ ئه‌و رۆژه‌ و ئه‌و رووداوه‌ له بیر ناکه‌ین. ده‌ین تاوانباران سزا وه‌رگرن. ئه‌مه‌و زۆلم و زۆر به‌رده‌وامه‌ دژی گه‌لی کورده‌مان له هه‌موو به‌شه‌کانی کوردستان، رژیمه‌ کۆلۆنیالیسته‌کانی تورکیا و ئیزان و عیراق و سووریا درۆژه‌ به‌ مله‌وبی خۆیان ده‌ده‌ن.

پاشان کاک به‌کر به‌ناوی پارتی سیاسیه‌کانی کوردستان و تاریکی خۆینده‌وه.

کاتژمێر پینچی ئیواره‌ خۆپیشاندانه‌که‌ گه‌یشه‌ به‌رده‌م بالۆیزخانه‌ی عیراق ... سێه‌زار کس به‌یه‌ک ده‌نگ هاواریان ده‌کرد دژی رژیمی فاشی عیراق.

- هه‌روه‌ها نوێنه‌ریک به‌ناوی پارتی سیاسیه‌کانی کورد و عه‌رب و تورک نامه‌ی بیزاری و نارمه‌زی یان پینشکه‌ش به‌ قونسولی عیراق کرد.

رادیب و تله‌فزیونی ناوه‌نده‌ی سویدی ده‌نگ و باسی ئه‌و خۆپیشاندانه‌یان بلۆکرده‌وه و هه‌روه‌ها گفتوگۆیه‌کیشیان له گه‌ل سه‌رۆکی فدراسیۆن بلۆکرده‌وه.

★

به‌یانی فیدراسیۆن به‌زمانی سویدی بلۆکرایه‌وه. له‌ خۆپیشاندانه‌که‌ دا نوێنه‌ری پارتی سویدییه‌کان- سووسیال دیمکرات، مۆده‌رات، سینتەر، پارتی چه‌پی کۆمه‌نیست و سووسیالیستی سوید- و تاربان خۆینده‌وه و رژیمی عیراقیان تاوانبار کرد له‌ به‌کار هینانی چه‌کی کیمیایی له‌ شاری هه‌له‌بجه‌ دا. پاشان سه‌رۆکی فیدراسیۆن هه‌قال که‌یا ئیژۆل به‌ ناوی فیدراسیۆن و تاریکی خۆینده‌وه و گوئی:

ئهی ناشتی خواز و دیموکرات و نیشتمانپه‌روه‌ران خوشک و براییان:

جاریکی تر رژیمی فاشی عیراق شاره‌کانی کوردستانی به‌ گازی ژه‌هراوی بۆمباران کرد، شاری هه‌له‌بجه‌ی به‌ ته‌واوی له‌ نیو برنوه. ۱۵۰۰۰ هه‌زار کس «ژن و منال و پیره‌ کوژاوان، هه‌زاران کس بریندارن، برینداره‌کان پنیوستیان به‌ یارمه‌تی بوکتۆر و ده‌رمان هه‌یه‌.

رژیمی فاشستی عیراق، ئه‌وه‌ جاری به‌که‌م نیه‌، شار و گونده‌کانی کوردستان به‌ چه‌کی کیمیایی بۆمباران ده‌کا. ئه‌و قه‌تله‌ عامه‌ به‌که‌م جار و بوا جاریش نیه‌. له‌ ماوه‌ی سالیک دا «۹۶» جار شار و گونده‌کانی کوردستان به‌ گازی کیمیایی بۆمباران کراوه. هه‌روه‌ها هه‌قال که‌یا ده‌بیژی: ئه‌و کوشتاره‌ی ئیستا له‌ کوردستان ده‌کری، له‌ میژووی مرو‌فایه‌تی دا، بوا‌ی شه‌ری بووه‌می جیهان نه‌کراوه‌.... شه‌ری نیوان ئیزان و عیراق هاتۆته‌ خاکی کوردستان. هه‌ردوو رژیمی خۆین مژ ده‌یانوی خاکی کوردستان بۆ ئامانجه‌ چه‌په‌له‌کانی خۆیان به‌کار به‌ین... ئه‌وو له‌

Foto: Stefan Hagberg

خۆپیشاندان دژی رژیمی عیراق

نزیکی ۳۰۰۰ ههزار کس له ههموو پارچهکانی کوردستان بهشداریان کرد. خۆپیشاندهرهکان دروشمی رسواکردنی برنداپهتی رژیمی عیراقیان بهرز کردبووه. خۆپیشاندانهکه بهسرودی «ئهی شهیدان» دهستی پێکرد و له ههمان کاتدا

له ۱۹۸۸/۳/۲۶ فیدراسیونی کۆمهله کوردستانیهکان له سوید خۆپیشاندانیکی گهورهی ریکخست دژی حکومهتی عیراق و بهکار هینانی چهکی کیمیایی و گازی ژههراوی له کوردستان، به تایبتهتی له شاری مهلهبجی خویناوی دا. لهم خۆپیشاندانه دا

کوردستان. تورکیا هاوکاری ئیزاقه له م کاره ی دا، و ناتۆش له پشتهوه خه می نهوته که ی که رکوکیه تی که له دهستی بچیت، و به تاییه تی که نهوته که تنها بۆشی ئیزاقه! بۆ له ناوپردنی دانیشتوانی هه له بجه چوار چۆر زهر و گاز تیکه لاو کران، و بزیشکه کان نازانن که ئیزاق چۆنی تیکه لاو کردون- تانیستا ده زمانی تهواو نه دۆزراوه تهوه بۆ چاره سه رکردنی برینداره کان- سی بزیشک له هه لهنده و به لچیکاره که چوون بۆ هه له بجه ده لاین: له هه له بجه بیجگه له گازی سینته پ ئیزاق میکۆتۆکسین و سیانید و گازی ئاسابی به کار هیناوه- دوکتور دیرک دۆنس له دانیشگاهی گینت له به لچیکا ده لایت: که ناوی هه له بجه ی لیک داوه تهوه، هه روه ها له شی مرهوه کان، و چۆله که ی مرهوه بۆی ده رکه وتوه که ئیزاق میکۆتۆکسین و شتی تریشی به کار هیناوه، بزیشکه کان لهو باره وه دان که مرهوه کانی هه له بجه پتر به سیانید خنکاون و یه کسه ره له پهل و پۆ که وتوون، و گیانیان ده رچوه، نینۆکه شین بووه کانیان به لگه یه، هه روه ها نه وه ش که مرهوه کان هه ره و هکر خۆیان ماونه ته ره به لگه یه کی تره- بۆ نمونه دایکیک نیوه خه وتوه له گه ل کۆرپه که ی دا- خیزانیک دانیشتون نان بخۆن و ... هه تده هه مو وه کر خۆیان ماونه ته ره، به لام چاره ئاساره کانیان به لگه ن بۆ نه وه ی که گازی ئاساب به کار هاتوه، و بۆ نمونه (سارین) و (ته بوون). به باره ی بزیشک ج. دیمیلیانۆی هۆلندیش: دانیشتوانی هه له بجه پتر به زه هری (سیانید) خنکاون. بزیشک مۆریلس ده لایت: من زۆرم له سه ره چکی کیمیای خۆیندوه و مامۆستای نه وه بابه ته ش بووم، به لام راستیه که ی هه له بجه زۆر به لاموه ترسناکه، و هه رگیز ناتوانم له خه لکی جیهانی بگه نیم که لهو شاره ی کوردستان چیم به چاوی خۆم بینیه!

شایه نی باسه که ئیزاق به کیمیای بۆردمانی قه ره داخ و گه رمیانیش کرد، و به سه دان که سی بی تاوانی تریشی کوشته وه، و هه ره له ژیر په رده ی جهنگی ئیزان و ئیزاق دا، و به ناوی پاراستنی نهوته که ی که رکوکوه بۆ رۆژناوا، به لام له راستیدا بۆ له ناوپردنی کورد کوردستانه، و ده بیته جیهان دژی بوه ستیت!

نووسین: پیری چیا

۱۷ و ۱۶ مارتی ۱۹۸۸ دا «۹۶» جار هه له بجه ی به چکی کیمیای «گازی سینته پ و... هه تده» بۆردمان کردوه، نه نجام زووره ی دانیشتوانی شار کۆژاو و بریندار بوون- ریکخراوی بزیشکه کانی جیهان که چوون بۆ هه له بجه ده لاین:

نهو شاره ی کوردستان هه مووی گردی لاشه ی کۆژاوه، و به زۆری ژن و مندال و پیر و مرفقی بی به رگرین، هه له بجه هیرۆشیمای کوردستانه و ئیزاق تاوانیکی زۆر گه ره ی کردوه، ده بیته هه موو جیهان تاوانباری بکات...

هه روه ها ده لاین که ئیزاق میکۆتۆکسین و سیانید و گازی ئاسابیشی به کار هیناوه- راگه یاندنی جیهان به وینه و راپۆرت و فیلم کاره ساته که ی له ناو شاری هه له بجه وه به هه موو جیهان گه یاند- جیهان بیزیان له دپنده یی ئیزاق ده کردوه و خۆپیشاندانه کانی کوردیش له نه روه ی و نه مریکا ده وریکی گرنگی هه یه له چاره ره ش کردنی ئیزاق دا، و په یادکردنی دۆست و یارمه تی بۆ کیشه ی

Foto: Stefan Hjerten

کوردستان: داگیرکەری ئێراقی هەلەبجە دەکاتە دۆزەخی کیمیاوی!

خۆیی یەوه، و لەبەر چاوی ساتلیتهکانی ئەمریکا و ناتو
 که سەیری ناوچهکه دهکەن! ئەو هوش دژ به هەموو
 پەیمانەکانی ناو گەلانی، و تیکدەری هەموو باوەڕیکە به
 یاساکانی پاراستنی مافی مرۆف- هەر له سالانی دواي
 جەنگی جیهانی یەکه مەوه پەیمان بەستراوه که چەک
 نەدریت بهو جیگا و ناوچانەدا که لەشکری تیا دانیه، و
 هەروەها له دواي جەنگی جیهانی یەکه مەوه هەموو
 جۆره کانی چەکی کیمیاوی- تەنانەت بۆ جەنگیش-
 یاساغ کراوه، و چ جاي لهوهی که بدریت به سەر گوێد
 و شار و خەلکی بێ چەک و بەرگری دا، له سالی ۱۹۱۷
 دا ئەلمانەکان بۆ یەکه م جار گازی سینه پیان به کار
 هانی- ئەم گازه له هەموو چەکی کیمیاوی تازه دا
 هەیه- مۆسولینی له سالی ۱۹۲۵-۱۹۳۶ دژی گەلی
 ئەشیوپیا به کاری هیناوه- ئەمریکا له سالانی شەست و
 هەفتاکان دا دژی گەلی فیتنام به کاری هیناوه، نیستاش
 له هەشتاکان دا ئێراق له دژی کوردستان له گەل چەند
 زەهریکی کوشنده دا به کاری دههینیت. له رۆژانی

* بههزاران کوژراو و برینداری چەکی کیمیاوی
 له هەلەبجە و گەرمیان دا.
 * بێ دەنگی وولاته گەورهکان له تاوانه ئێراق تاوه نینکی
 گەوره تره.
 * خۆپیشاندانی کورد له ئەوروپا و ئەمریکا دژ به ئێراق
 پیوسته.
 * ئەمریکا له ئاسمانهوه به ساتلیت تەماشای ئێراق
 دەکات که چۆن کورد له ناو دهبات!

ئەو چەکه دژواری که له دواي جەنگی جیهانی
 یەکه مەوه یاساغ کرابوو، و ئەنجوومەنی گەلان به
 نيمزای هەموو دەوله تەکانی دنیا پەیمانی یاساغ کردنیان
 مۆرکردبوو، و هەر له سالی ۱۹۲۵ به دواوه، ئەمۆ
 دەوله تیکي پچووکي تازه دروست کراوی نواکه وتووی وهکو
 ئێراق دژ به نەتەوه یەکی داگیرکراوی بێ بەرگری وهکو
 کورد به کاری دههینیت، و به تەنیا له شاری هەلەبجە دا
 هەزاران ژن و مندال و پیر دەکوژیت و بهو پەڕی له سەر

تۆپخانەى ئىرانىش شارى سلېمانى بۆردومان دەكات و بەسەدان دەكوژىت گوايه (دوستى) كوردى عىراقە. فرۇكەكاي ئىرانىش «بۇ تۆلەسەندىنەوى» شارى «خانە» بۆردومانى «ئامىدى ئى ناكىز» دەكەن گوايه (كارگە و بنكەى نابورى) لى. بۇ ئىمەى كوردىش با بىت يان باران ھەر لە بەفر كەم دەبىتتەو.

ئەمىزكە پاش ئەوئى رۇنى عىراق تاوانبار دەكرىت بەوئى دۇى دانىشتوانى شارى ھەلەبجە چەكى كىمىاوى بەكارھىتاو، پىنوستە ھەموو ئەوانەى دىكەش كە بوونەتە ھۇى ئەم كارەساتە دلتەزىنە يان زەمىنەيان بۇ خۇش كوردو، يان ھۇ و بەلگەى كارەساتەكە بوون، تاوانبار بكرىن و ھىچ بىانووپەكىان لى قبولئ نەكرىت. گۆپىنى داگىركەرىك بە داگىركەرىكى تر بەرژەوئەندى گەلى كوردى تىئا نىيە. سوپا و نەرتەشى ھىچ دەولەتتەك فرىارەسى گەلى كورد نىيە. ھەلەبجەكەى داگىركراو بەدانىشتوانىمە چاكتە لە ھەلەبجەكەى (نازادكراو) بەبى دانىشتوانى. ئەگەر شارەكانى كوردستان نازاد بكرىن، ئەوا گەلى كورد خۇى بىرپارى ئەو دەدات جى بەجىنى دەكات نەك بىگانە. ئەگەر بىرپارە كوردستان نازاد بكرىت، ئەوا پىنوستە بە خەلگەكەىمەو نازاد بكرىت نەك بە كەلوئى و بەبى دانىشتوانى، چونكە ئە مىللەت بەبى دانىشتوان مىللەتە و ئە نىشتمان بەبى مىللەت نىشتمانە. ئەمىز ھەلەبجە شەھىد دەكرىت، سەبىنى نۆپەى دەربەندىخانە، دوو سەبى سلېمانى و ھاكا مىللەتتەك لەناو چوو. حاجى قادى كۆبى واتەنى: ئەگەر كارىك نەكەن لەم بەبىندا زوو مەمالىك كاتىكت زانى لەدەس چوو

ئەوانەى ئەمىزكە خەمخۇرى مىللەتن و دەسلەتتەن بەدەستەوئە، چاكتە نىيە بەدوئى چارەسەرىكى واقىعەئەى كىشەكە بگەرىن تاكوو لەمە زىاتر گەل تووشى كارەسات و مائۇزىانى نەبىت؟ ئەى چاكتە نىيە بىرىك لە سەرىەخۇبى بزووتتەوئەكە بكرىتتەو؟ چاكتە نىيە چارەنووسى بزووتتەوئەكە چىدى بە چارەنووسى عىراق و ئىرانەو گرى نەدرىت؟ چونكە بزووتتەوئەى نازادىخووزى گەلى كورد بەر لەم شەپە ھەبوو و پاشى شەرىش پىنوستە درىژەى ھەبىت، تاكوو ئەو رۇژەى گەلى كورد بە ئارات و ئامانچەكانى شاد دەبىتتەو.

ئەئى زۇرئاب

ئەمە جگەلەوئەى بە تۆپ و فرۇكە تاكوو ئىستا چەندىن شار و گوندى كوردستانى وىزان كوردو و خەلگەكەى لەناو بردوون، ھەموومان كارەساتى « خورت و داكان» مان لەبىرە كە رۇنى عىراق ئەواوى دانىشتوانى ھەرىو گوندى لەناو ئەشكەوتىكدا ناگر تى بەردا. ھەموومان كارەساتى لەناو بردى بەكۆمەلى دانىشتوانى گوندى «صۇرىا» مان لەبىرە. ھەموومان كارەساتى ۷۴ى شارى قالدۇرىنى شەھىدمان لەبىرە كە بە سەدان ژن و مندال و قوتابى بە ھۇى بۆردومانى شارەكە لەلاين فرۇكەكانى رۇنى بەسەو شەھىدكران.

ھەر لە ھەمان سالىشدا بوو شارى ھەلەبجەش بۆردومان كرا. ئەو قەسابخانەئەى بۇ دانىشتوانى بى دەسلەلتى نۆردووكاى «زىو» بەرپا كرا، نەوونەئەكى زىنووى ترى دەردا ئەتى رۇنى بەسە. بەرامبەر بەم تاوانانەش كوشت و بىرىنەكۆمەلى دانىشتوانى «قارنا و قەلاتان» لەكەپەكى نەنگە بەنىوچاوانى رۇنى ئىرانىيەو. ئەوئە بەسەر دانىشتوانى شارى ھەلەبجەدا ھاوئە بىرىنەكە ھەرگىز سارىژ ناپىت ... تاوانىكە ھەرگىز نابووردىت ... داخىكە ھەرگىز فەرامۇش ناكىت. بەلام ئەم تاوانە پەكەم تاوانە و ئەھەلەبجە دوا قۇناخ.

چونكە بزووتتەوئەى نازادىخووزى گەلى كورد جگە لە سروشتى خۇى، ئەمىزكە لە ساىەى ئەم شەرى عىراق و ئىرانەدا زىدە ئالۇز و تارىك و پرى لە گرى و گۆلە .. پىر لە ھەوراز و نشىو و پىچ و پەناپە. گەلى كوردىش قەت رۇژى لە رۇژان ھەكوو ئەمىز سەرلەشىواو نەبوو ... نوژمنانى ئەم گەلەش لە ھەموو لاپەكەو سەرىان تى كوردو ... ھەمدى واتەنى:

ھاوسى ھەموو ھەك دال و ئەم كوردە ھەك لاك چنگىان لە جگەر گامى ھەموو داوہ بە بى باك

پەكىك لە ھەرە بەلگە نەوئەستەكان ئەوئە كە داگىركەرانى كوردستان ھەرگىزا و ھەرگىز ناپە دوستى گەلى كورد و لە ھەر بەرگىكدا خۇيان نىشان بەدەن پىنوستە پىشتىان پى نەبەستىت. ئەو داگىركەرانەى لە بۆردومان كردنى شار و لادىكانى كوردستانى عىراق و كوردستانى ئىران درىغىيان نەكوردو و بۇ لەناو بردى رۇلەكانى ئەم گەلە ھەمىشە تەنگىان لەسەر پى بوو. فرۇكەكانى عىراق دەچن شارەكانى كوردستانى ئىران بۆردومان دەكەن و لەپەك رۇژدا لە شارى بانە پتر لە ھەزار كورد دەكوژن، گوايه (دوستى) كوردى ئىران.

Foto: Stefan Hjerten

هه له بجه ... ئەو برینهی هەرگیز ساریژ نابیت

مرزفایهیدا دهگهمن و کهم وینهیه و ویزدانی گشت گهلانی گیتییه ههژاندوه و دهیان نارهزایی لهسه ناستی دهولهتان پیشان دراوه. چونکه نهکراوه و ناكریت رژیمیکی له چوارچینهی دهولهتی خزی و دژ به دانیشتوانی شاریک که رژیمهکه ئیدیعا دهکات شارهکه شاری خزیهتی و دانیشتوانی هاوالتین، چهکی کیمیای بهکار بهینیت. نهه جگه له فرههنگی عهفلهقییهکاندا له فرههنگی هیچ زوحاکیکی تر نهبینراوه و ناپینریت. بهلام کهسیک که رژیمی بهس و سههدام حوسهینی ناسینیت، نهه تاوانه و دهیان تاوانی لهه گهورهتریش لی بهدور نابینیت، چونکه نهه رهنگدانوهی سرووشتی رژیمهکهیه ... ئەو رژیمهی وا بیست ساله گهلی کورد دهچهوسینیتوه و شهپی لهناوپردنی دژ دهکات. رژیمی بهس جگه لهوهی دهیان قهسابخانهی تری بز رهلهکانی ئەو گهله بهرپاکردوه، چهندن جاری تریش چهکی کیمیای دژ به دانیشتوانی کوردستان بهکارهیناوه. پارسال تهنا له گوندی شیخ وهسان (۵۰۰) کهس به چهکی کیمیای پیکران و زۆریهی زۆریان شههید بوون.

بهبیانوی شوێشی شیخ سهعیدی پیران، کهمالیهکان دپندانه (۱۰۰۰۰) کوردیان له نۆلی زیلاندا به توپ و فرۆکه و ناگر و ناسن له ناو برد. بهر لهه کارهساته و پاش نهویش داگیرکه رانی کوردستان به مه بهستی لهناوپردنی بهتاک و به کۆمهلی گهلی کورد درنیغیان نهکردوه و تهوای توانا و وزه و دهسهلاتی خزیان خستۆته گهر. بهلام گهورهترین لهناوپردنی به کۆمهله له میژوی تازهی گهلی کورددا ... گهورهترین کارهساتی چهرگ بر ... گهورهترین ستم و تاوانی بهریهری، لهناوپردنی به کۆمهلی دانیشتوانی بی دهسهلاتی شاری ههلهبجهیه به گازی کیمیای. بهچاوترووکانیک پتر له (۵۰۰۰) پینچ ههزار کوردی بی تاوان شههید دهکرین، که زۆریهی زۆریان ژن و منال و پیرن و به ههزارانی تریش بریندار دهبن که رهنگه پاش چارهسههرکردنیان زۆریهی نهوانهی دهمینتوه و له چنگی مهرگ رزگاریان دهبیت به نوقسانی دریزه به زیانی خزیان بدن. ئەو تاوانه میژوییهی که نهفرۆکه رژیمی فاشستی عیراق دژ به دانیشتوانی ههلهبجه کردویهتی له میژوی

شهری ئیران - عیراق و کوردستان

له ماوهی ئهوه ههشت سهالی شهری شومی ئیران و عیراق، گه لانی ئهوه و لاته به دهست ئهوه رژیمی گۆنه په رست و دیکتاتۆردا تووشی مالمۆزانی و کوشتن و پهرین هاتوون ... تانیستا ژماره ی کوشتاره کان له ههردوو لا له ملیۆنیک ئینسان تێپه ریوه، بریندار و شهل و سه قه تیش خزی له ئهوه ملیۆن کس داوه، چگه له دیله کان که ژماره یان نیزیکی سه د و بیست ههزار کسه. سه دان کارگه تیک ئهراوه، ده یان که شتی له نیوچوووه، ههزاران گوند و شارچه که ویزان کراوه. گه لانی ئهوه ئهوه و لاته که وتووینه ته ژێر باری برستی و چه زه به ... به کۆمه ل زیندان کراون و به کۆمه ل نیشتمانی په ره ران و نه ویستانی شهر له سیداره دراون و ده ستیژ کراون، زیاتر له ئهوه ملیۆن کس ئهواره بووه ... ههردوو رژیم سوودیان له باری شهر وه رگرتوو به بۆ سه رکوت کردنی هیزه دیموکرات و پینشکه و تووخوازه کان و کپ کردنی هه موو دهنگی ناره زایی له ولاته که نیادا. له هه مان کاتدا ههردوو رژیم هه موو هیز و توانای خزیان ته رخان کردوه بۆ دامرکاندن بزووتنه وه ی چه کداری و خه پاتی رزگارخوازی گه لی کوردستان. ههردوو لا کوردستانیان کۆته مهیدانی شهری ناره وایان و باره گاری پاسدار و نه رتهش و جاش ... ههردوو لا فرمیسی دهر هه لده پێژن بۆ گه لی کورد له ولاته که ی تر، له هاوکاتدا هه موو میکانیکی چهنگ ته رخان ده کن بۆ له نیوپردن و ویزان کردنی کوردستان ... ماوه ی ئهوه ئهوه سهالی ئهوه یی به زمقی دیاریی داوه، که چون ههردوو رژیم له سه ره په کلا کردنی مه سه له ی کورد ریکن. رژیمی قاشتی به غدا له کاتیکدا دهنگ و پاسی هیزه به رنگارییهکانی کوردی ئیران با ئۆده کاتمه دژی رژیمی جمهوری ئیسلامی، له هه مان کاتدا به بی رهحم و هه موو توانای شمارهکانی کوردستانی ئیران بۆ میاباران دهکا ... تا ئیستا چهکی کیمیایی له سه رده شت و ناوچه ی مه رویان به کارهیناوه و شمارهکانی کرماشان و مه هاباد و ورمی و بانه و سه قز و سه نه و نیلام و قه سری شیرینی بۆ میاباران کردوه.

ههروه ها رژیمی تارانیش په نازایی و شه ره سواریی کورده موسلمانهکانی عیراقدا هه لده لی، لوه له ی گووله توپ و موشه که و فه رۆکهکانی ناراسته ی: هه لۆیز و موسل و خانه قین و مه نده لی و ده فۆک و سلیمانی و نامیدی و قه لادزی و که رکوک دهکا. گوێزانوه ی شهر بۆ خاکی کوردستان ته نیا بۆ په ک نامانچه، ئه ویش له نیوپردنی کوردستانه، چونکه ههردوو لا بۆیان عه یانه، که گه لی کورد له نه زموونی میژوه ی نیزیکی و ئه وریی گه یشتۆته ئه وه راستییی که نه ئیرانی خومهینی و نه عیراقی سه دام ئه ستی هاوخه می نین، به لکو ههردوو رژیم به ئه زمه ن ده زانن، هه ره بۆیهش رژیمهکان ئه وه ده رفه ته له کیس نادهن ... له وه رژۆه ی هیزهکانی جمهوری ئیسلامی هیزشی بۆ سه ره کوردستان ده ستیژ کردوه و شار و گوندهکانی کوردستانی عیراقی کۆته نامانچ و مه به ست

و خورمال و هه له بجه ی داگیر کردوه، هه لیک ی باشی بۆ قاشیستهکانی به غدا ره خساندوه، قینی خزیان به کورددا په رێژن و چهکی کیمیایی و گازی ژه هراوی به سه ره کوردستاندا بیاریژن. ئه وه ی بووه هزی کوشتی ده هه زار مرۆفی بۆ تاوانی کورد له هه له بجه و خورمال و بوچیل و قه ره داخ و ههروه ها ئهواره کردنی پتر له په نجاهه زار کوردی تر ...

رژیمی ئیران چاک ده زانی، له کوردستانه وه رژیمی به غدا ناره وخی، به لام ههردوو رژیم ئهوه چه لکه به به ردی ده کوژن، هه م هیزه به رگریهکانی کوردستانی ئیران له ناوه به نه که بنکهکانیان له کوردستانی عیراقه و ئه وریان ده خه نه وه له ناوچه سنوورییهکان، هه م سه ره بخزی و چالاکی هیزه به رگریهکانی کوردستانی عیراق ده خه نه ژێر چه پۆکی خزیان.

ئیمه په نچه ی تاوانی به ردهوام بوونی شهر و ویزان کردنی کوردستان و ولاتی ئیران و عیراق و کوشتی ههزاران مرۆفی بۆ تاوانی کورد و گه لانی تر ده خه ینه نه ستی ههردوو رژیمی به غداد و تاران، ههروه ها داوای راوستانی شهر ده که یین، له هه مان کاتدا داوا له هیزه کوردستانییهکان ده که یین ئه وه په یوهندییه ی هه ییتیان به کاری به یین بۆ ئه و کورده وه ی شهر ی ئیران و عیراق له خاکی کوردستان، بیگومان گه ره ئه وه یان بۆ کرا، خزه متی بزوتنه وه ی کورد ده کن و گه لی کوردیش له قه لچۆکردن ده پاریژن.

د. چه مشید حه یده ری

په ریانگ

ئێرانی ئێرانی کۆمه ل کوردستانییهکان له سه ره

به ره رسیار

سه حه سوود له مووشه ی

ده ستی ئه و سه ران

به قاشی نازای، چه مشید حه یده ری

دارا ره مشید، قه سه می کاکه یی

بۆ رۆژیک، مرۆیه ته صه یب

ده ستی ئه و سه ران به ره رسیار له شه ر و راره گانی ئێرانییهکان
که ئه و سه رانی بۆ به ریاکانی به ره رسیار به ره رسیار به ره رسیار

به ره رسیار به ره رسیار به ره رسیار به ره رسیار به ره رسیار

Berbang

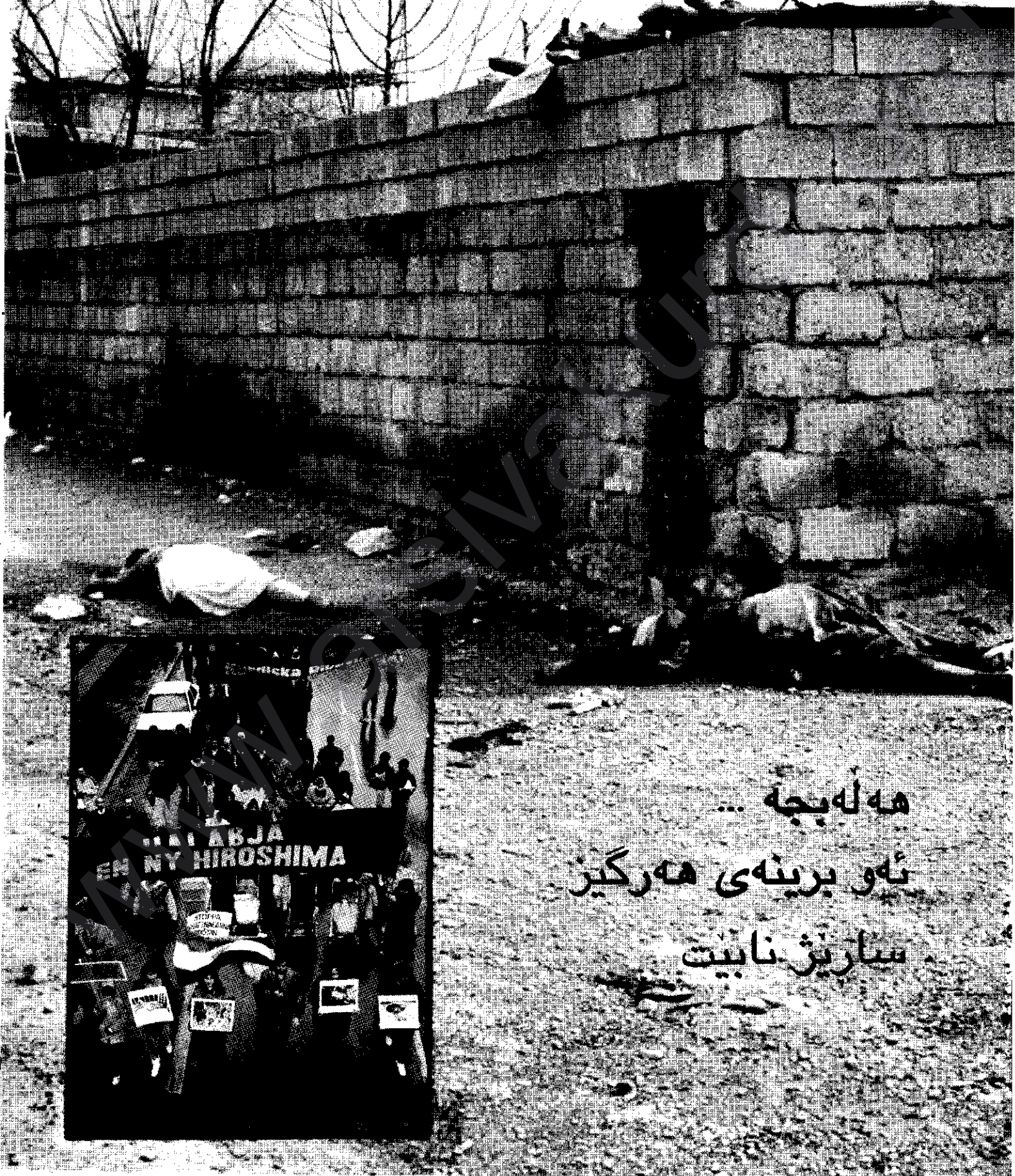
Box. 45205, 104 30 Stockholm

643880-8

08-68 60 60

په ربانگی

گزارش فدراسیونی کومه له کورستان په کانه له سره

هه له بجه ...
نهو برینهی هه رگیز
سارنیز نابیت